

Meillä on helppo kotoutua

Raision kaupungin
kotoutumista ja hyviä
väestösuhteita edistävä
ohjelma vuosille 2026-29

LUONNOS

Sisällysluettelo

<u>I JOHDANTO</u>	2
1. <u>Ohjelman tavoite ja pääteemat</u>	3
2. <u>Keskeiset käsitteet – kotoutuminen ja hyvät väestösuhteet</u>	5
3. <u>Raisio toimintaympäristönä</u>	7
4. <u>Ohjelman valmistelutyö</u>	10
5. <u>Ohjelman rahoitus</u>	13
6. <u>Ohjelman arviointi</u>	14
 <u>II OHJELMAN PÄÄTEEMAT</u>	 15
1. <u>Kaupungin kotoutumispalvelut</u>	16
2. <u>Kotoutumisen edistäminen kaupungin palveluissa</u>	20
3. <u>Kotoutuminen yhteisöön – osallisuus ja turvallinen arki</u>	23
 <u>III TAVOITE- JA TOIMENPIDETAULUKOT</u>	 27
1. <u>Monipuoliset kaupungin kotoutumispalvelut</u>	28
2. <u>Kotoutumisen tuki elinkaareissa</u>	35
3. <u>Yhteinen Raisio – yhteisöllisyys, osallisuus ja turvallinen arki</u>	50
 <u>LÄHTEET</u>	 57

Rohkene
peremmälle!

I. JOHDANTO

raisio

1. Ohjelman tavoite ja pääteemat

Kotoutumista ja hyviä väestösuhteita edistävä ohjelma nostaa maahanmuuttoon, kotoutumiseen ja väestön moninaistumiseen liittyvät ilmiöt ja tarpeet osaksi kaupungin palvelujen suunnittelua, kehittämistä ja seurantaa. Onnistunut kotoutuminen edistää kaupungin elinvoimaa – se on uusien tulijoiden mukaanottoa, kiinnittymistä yhteiskuntaan, työhön, koulutukseen ja paikallisyhteisöihin. Se on ihmisten välistä vuorovaikutusta ja oppimista yli kieli- ja kulttuurirajojen. Kun väestö ikääntyy ja syntyvyys on alhainen, maahanmuutto vahvistaa osaltaan elinvoimaa, työvoiman saatavuutta ja palveluiden jatkuvuutta.

Panostus kotoutumiseen ja hyviin väestösuhteisiin rakentaa moni-ilmeistä, kaikkien yhteistä Raisiota. Kotoutuminen ei ole yksisuuntainen prosessi, jossa vain maahan muuttanut sopeutuu uuteen yhteiskuntaan. Myös kaupunki, palvelut, yhteisöt ja työelämä muuttuvat. Moninaistuvan Raision ideana on, että kaikki – taustasta riippumatta – voivat osallistua, vaikuttaa ja kokea kuuluvansa Raisioon.

MONINAISTUVA RAISIO

Kotoutumista ja hyviä väestösuhteita edistävä ohjelma tarkastelee laaja-alaisesti, miten Raision kaupunki luo edellytyksiä onnistuneeseen kotoutumiseen, edistää hyviä väestösuhteita, osallisuutta sekä rakentaa rasismista ja syrjinnästä vapaata kaupunkia yhdessä kumppaneidensa kanssa.

Ohjelma nojaa Raision kaupungin strategiaan 2040. Strategiassa kotoutumisen edistäminen on nostettu esiin mottona: ”Meillä on helppo kotoutua”.

Jotta meillä on helppo kotoutua tarvitaan:

- toimivia kotoutumispalveluita, esim. oikea-aikaista ohjausta ja neuvontaa.
- kotoutumista tukevia rakenteita ja työtettä kaikissa palveluissa.
- mahdollisuutta kiinnittyä, tulla osaksi yhteisöä ja yhteiskuntaa.

Myös monilla muilla kaupunkistrategian tavoitteilla on yhtymäkohtia kotoutumiseen kuten yhteisöllisyyden lisäämisellä, kasvatuksen ja opetuksen laadukkuudella sekä kulttuurin, liikunnan ja harrastusten mahdollistamisella.

Kotoutumisen ja hyvien väestösuhteiden edistäminen on huomioitu myös kaupungin hyvinvointisuunnitelmassa.¹ Tämän lisäksi on perusteltua laatia erillinen ja yksityiskohtaisempi kotoutumisen ja hyvien väestösuhteiden ohjelma, koska maahanmuutto ilmiönä on Raisiossa merkittävä ja maahanmuuttajien osuus väestöstä kasvava.

Kotoutumista ja hyviä väestösuhteita edistävä työ on kumppanuutta – työtä tehdään yli sektorirajojen yhdessä kaupungin asukkaiden, järjestöjen, seurakunnan, urheiluseurojen, vapaaehtoisten, yritysten ja elinkeinoelämän kanssa. Myös alueellinen yhteistyö mm. elinvoimakeskusten, hyvinvointialueen ja lähikuntien kanssa on keskeistä.

¹ Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026-29. <https://julkaisut.raisio.fi/dynasty10/kokous/2026717-10-56780.PDF>

Ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet kiteytyivät kolmeen pääteemaan, joiden mukaisesti ohjelma on jäsennelty. Teemat ovat:

1. Kaupungin kotoutumispalvelut
2. Kotoutumisen edistäminen koko kaupungin tasolla
3. Kotoutuminen yhteisöön - osallisuus ja turvallinen arki.

Pääteemojen tarkemman esittelyn jälkeen (II osa) tavoite- ja toimenpide-tauloikoissa konkretisoituvat teemakohtaisesti tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit (III osa). Taulukoissa mainitut strategiset tavoitteet ovat Raision kaupungin strategiasta 2040.

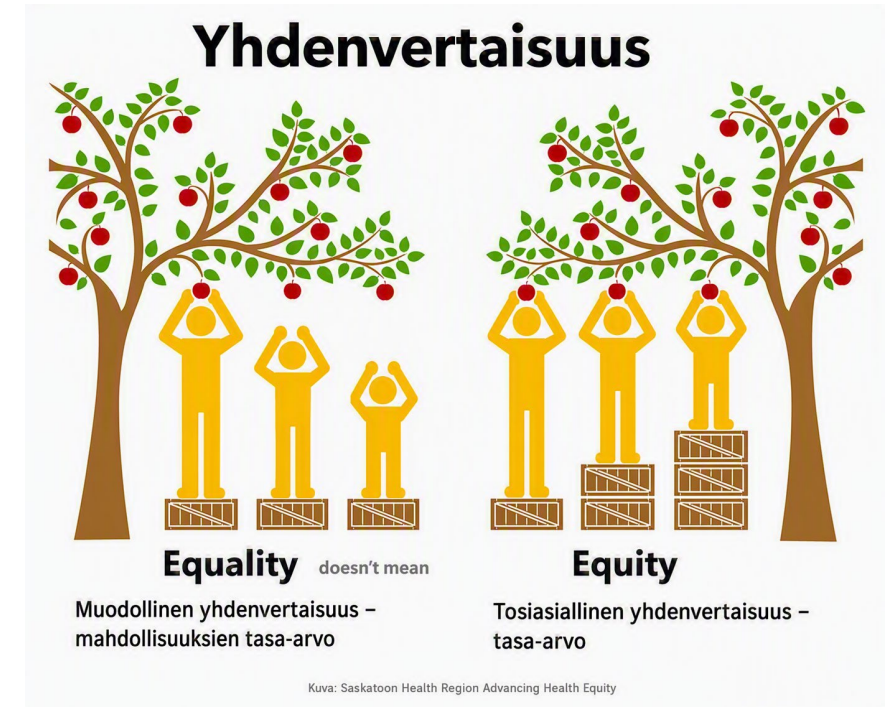
2. Keskeiset käsitteet – kotoutuminen ja hyvät väestösuhteet

Kotoutumisella tarkoitetaan maahanmuuttajan yksilöllistä prosessia, joka tapahtuu vuorovaikutuksessa yhteiskunnan kanssa ja jonka aikana maahanmuuttajan osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo yhteiskunnassa lisääntyvät. Kotoutumista voidaan tukea tarjoamalla tarpeenmukaisia palveluja, tukemalla maahanmuuttajan mahdollisuuksia oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen ja edistämällä yhteiskunnan vastaanottavuutta.² Kotoutumistyötä ohjaa laki kotoutumisen edistämisestä.

Kotoutuminen lisää maahanmuuttajan osallisuutta ja yhdenvertaisuutta. **Yhdenvertaisuus** on perusoikeus, joka on kirjattu Suomen perustuslakiin ja jota säätelee yhdenvertaisuuslaki. On tärkeää, että kaikilla ihmisillä riippumatta lähtökohdista on yhdenvertaiset mahdollisuudet koulutukseen, työllistymiseen ja erilaisiin palveluihin. Kaikkien samanlainen kohtelu ei kuitenkaan riitä tosiasiallisen yhdenvertaisuuden saavuttamiseen. Sen vuoksi tarvitaan myös positiivista erityiskohtelua, jolla parannetaan heikommassa asemassa olevien henkilöiden ja ryhmien asemaa ja olosuhteita. Positiivista erityiskohtelua on esim. se, että maahanmuuttajille järjestetään kotoutumista tukevaa opetusta ja ohjausta.

Kuva yhdenvertaisuudesta havainnollistaa positiivisen erityiskohtelun ideaa: vasemmalla hahmoilla on saman kokoiset korokkeet, jolloin lyhyimmät eivät yllä puun hedelmiin. Kun kukin saa oman tarpeensa mukaisen korokkeen, kaikki pääsevät osalliseksi puun antimiin (esim. palveluihin, koulutukseen ja työhön).³

² Kotoutumisen sanasto, työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu 2025:11

³ Kuva: <https://blogi.thl.fi/tavoitteeksi-aito-yhdenvertaisuus/>

Kotoutumisen tukemisessa tulee huomioida myös **oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin**. Kyseessä on perusoikeus, joka on kirjattu perustuslakiin. Samoin oma uskonto on monelle merkittävä osa identiteettiä ja elämäntapaa. Myös uskonnonvapaudesta on säädetty perustuslaissa ja sitä säätelee tarkemmin uskonnonvapauslaki.

Omat juuret ja kieli ovat arvokkaita itsessään – samalla ne myös voivat edistää kotoutumista, esim. hyvän äidinkielen taidon on todettu tukevan muiden kielten oppimista. Tutkimusten mukaan vähemmistökieliset lapset, joiden äidinkieltä tuetaan koulussa, menestyvät paremmin sekä enemmistökielen opinnoissa että yleensä eri oppiaineissa kuin ne, joita opetetaan pelkästään enemmistökielellä ⁴. Monipuolista kieli- ja kulttuuriosaamista kannattaa myös yhteiskunnan näkökulmasta vaalia: kieli- ja kulttuuriosaajia tarvitaan esim. palveluiden, kaupan, tiedonvälityksen ja kulttuurin alalla.

Kotoutumisen kannalta olennaisia ovat myös **hyvät väestösuhteet**. Hyvillä väestösuhteilla tarkoitetaan väestöryhmien välisiä suhteita, jotka perustuvat myönteisiin asenteisiin, toimivaan vuorovaikutukseen, turvallisuuden tunteeseen ja osallistumiseen yhteiskunnassa. ⁵

Hyvien väestösuhteinen edistämisessä keskeistä on:

- **Yhteisöllisyys:** edistää eri väestöryhmien välistä myönteistä vuorovaikutusta
- **Osallisuus:** vahvistaa kaikkien osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia yhteiskunnassa.
- **Turvallisuus:** vähentää ryhmien välisiä ristiriitoja, torjua rasismia, vihapuhetta ja syrjintää.

⁴ Thomas ja Collier 2003

⁵ Kotoutumisen sanasto, työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu 2025:11

Muslimien Ramadan-kuukauteen liittyvä kulttuuritapahtuma Raison kirjastossa maaliskuussa 2024 - pyörivä dervissi-tanssi.

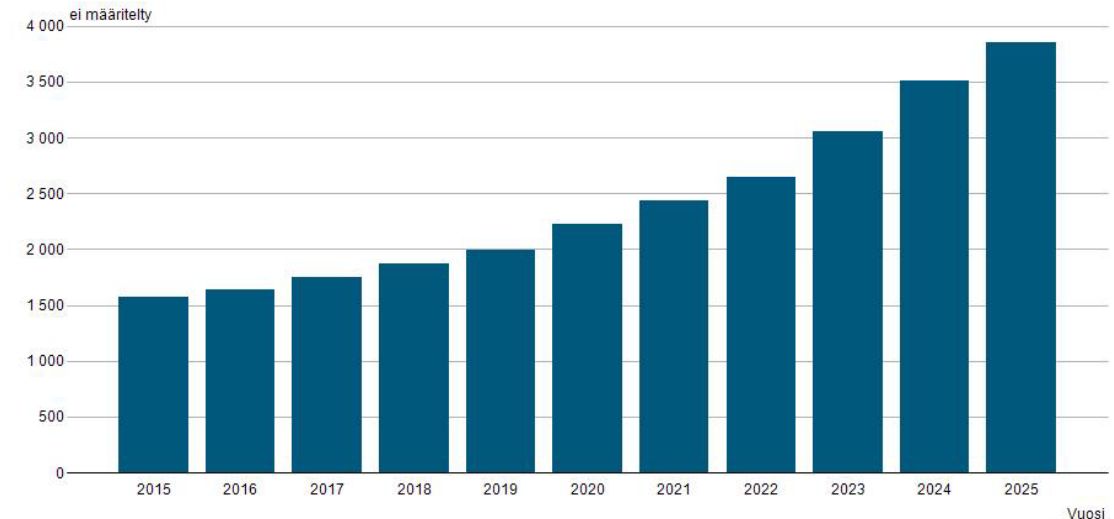
3. Raisio toimintaympäristönä

Raisio on monimuotoinen kaupunki, jonka väestönkasvu perustuu suurelta osin maahanmuuttoon. Maahanmuuttajien määrä on Raisiossa kasvanut tasaisesti vuosi vuodelta. Kaupungin väestöstä vuoden 2025 lopussa noin 15 % oli vieraskielisiä (3851 henkilöä). ⁶

Suurimmat kieliryhmät Raisiossa ovat ukraina (747), venäjä (579), albania (328), bosnia (226), viro (196), kurdi (158), arabia (141), romania (127), puola (123) ja persia/farsi (116). ⁷

Raisioon muutetaan moninaisista syistä kuten työn, opiskelun, perheen sekä kansainvälinen suojelun vuoksi. Pakolaisryhmistä määrällisesti suurin on Venäjän vuonna 2022 alkanutta täysimittaista sotaa paenneet Ukrainan pakolaiset. Vanhempaa pakolaistaustaista yhteisöä Raisiossa edustavat Jugoslavian hajoamissotia Balkanilta 1990-luvulla paenneet. Nämä yhteisöt ovat jo pitkään asuneet Suomessa ja nuorempi sukupolvi on täällä syntynyt. Avioliiton ja työn perusteella Balkanin alueelta on saapunut myös uusia maahanmuuttajia.

Raision vieraskielisen väestön kehitys vuosina 2015-2025

Lähde: Tilastokeskus

Kaavio kotoutuminen.fi, kototietokanta, vieraskieliset kielen mukaan Raisiossa

⁶ Kotoutuminen.fi, kototietokanta, vieraskielisyys, Raisio. Helsinki: KEHA-keskus.

<https://kototietokanta.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/Kototietokanta/>

⁷ Kotoutuminen.fi, Kototietokanta, vieraskieliset Raisiossa 2015-25.

Työn vuoksi muuttaneita toimii monilla aloilla, mm. meriteollisuus on merkittävä työnantaja ja Meyerin telakan läheisyyden vuoksi moni on asettunut Raisioon asumaan.

Maahanmuuttajien työllisyys on Raisiossa kantaväestöä heikompi, mutta työllisyysaste nousee maassaoloajan mukana. Naisten työllisyysaste on alkuun miehiä selkeästi heikompi, mutta ero tasoittuu mitä pitempään asutaan Suomessa.

Työllisyysaste syntyperän, maassaoloajan ja sukupuolen mukaan Raisiossa vuonna 2024

			Työllisyysaste (%)
SUOMALAISTAUSTAISET JA SUOMESSA SYNTYNEET ULKOMAALAISTAUSTAISET	Yhteensä		78,4
		Miehet	75,6
		Naiset	81,3
ULKOMAILLA SYNTYNEET ULKOMAALAISTAUSTAISET YHTEENSÄ	Yhteensä		66,1
		Miehet	73,5
		Naiset	55,7
	Maassaoloaika 0 vuotta	Yhteensä	63,5
		Miehet	77,1
		Naiset	37,5
	Maassaoloaika 1-4 vuotta	Yhteensä	57,4
		Miehet	64,6
		Naiset	48,0
	Maassaoloaika 5-9 vuotta	Yhteensä	72,3
		Miehet	72,6
		Naiset	72,0

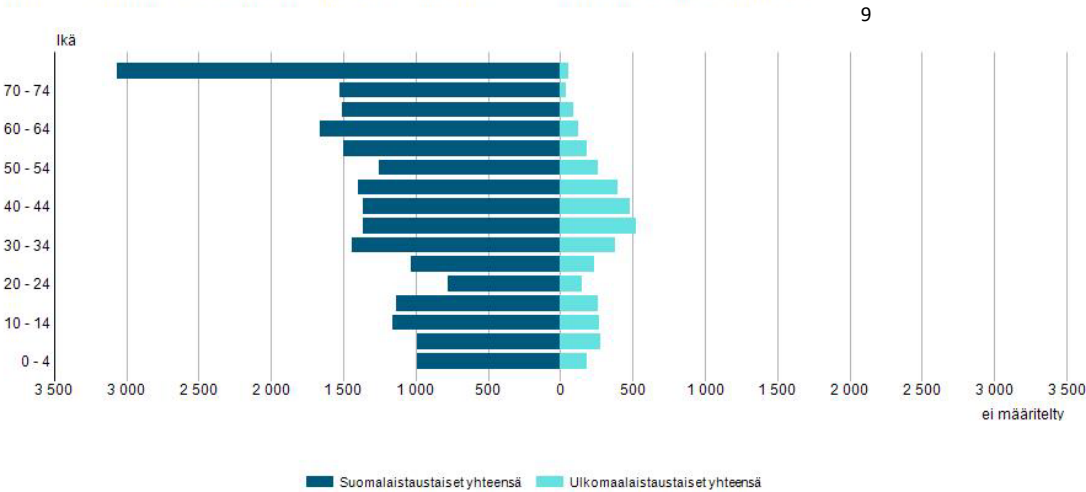
Lähde: Tilastokeskus

Kaavio kotoutuminen.fi, kotoutumisen indikaattorit, syntyperän, maassaoloajan ja sukupuolen mukaan 2024.

Maahanmuuttajat ovat asettautuneet Raisiossa useille asuinalueille, joskin keskittymistä on jonkin verran nähtävissä. Tähän vaikuttavat mm. vuokra-asuntojen saatavuus ja julkisen liikenteen yhteydet. Alueilla, joilla maahanmuuttajia asuu keskimääräistä enemmän, monikielisyys ja -kulttuurisuus on jo vahvasti mukana päiväkotien ja koulujen arjessa.

Ikärakenteeltaan maahanmuuttajat ovat kantaväestöä nuorempia, työikäisten ja lasten osuus korostuvat, kun taas iäkkäiden osuus on huomattavasti pienempi verrattuna kantaväestöön.

Raision suomalais- ja ulkomaalaistaustainen väestö ikäryhmittäin vuonna 2025

Lähde: Tilastokeskus

Kaavio kotoutuminen.fi, kototietokanta suomalais- ja ulkomaalaistaustainen väestö ikäryhmittäin 2025

Raisiolla on maahanmuuttajien kotoutumista ajatellen monia voimavaroja, kuten toimivat peruspalvelut ja monipuolinen elinkeinorakenne. Myös kotoutumista edistävää työtä on tehty kaupungissa pitkään eri toimialoilla ja myös kolmannen sektorin toimesta. Turun seutukunnalla kokonaisuudessaan on monia vahvuuksia kuten monipuoliset koulutusmahdollisuudet ja työmarkkinat sekä kotoutumistyössä seutukunnan yhteisiä käytänteitä ja rakenteita.

Näistä lähtökohdista Raisiolla on hyvät edellytykset edelleen kehittää visiotaan monimuotoisesta kaupungista, jossa on helppo kotoutua.

Millainen on monimuotoinen Raisio?

Raisio on paikka, johon on sujuvaa asettua, opiskella, työllistyä ja kasvattaa lapsia.

Eri kieli- ja kulttuuritaustaiset raisiolaiset kohtaavat arjessa luontevasti.

Maahanmuuttaneet osallistuvat aktiivisesti yhdistys-, harrastus- ja vaikuttamistoimintaan.

Kaupungin henkilöstö heijastaa väestön monimuotoisuutta.

Kaupunki hyödyntää ja arvostaa asukkaidensa kieli- ja kulttuuriosaamista sekä tunnistaa niiden merkityksen kansainvälistyvässä työelämässä, elinkeinotoiminnassa ja palveluissa.

4. Ohjelman valmistelutyö

Kotoutumista ja hyviä väestösuhteita edistävän ohjelman valmistelusta on vastannut Raision kaupungin kotoutumispalvelut.

Valmisteluun on osallistunut keväällä ja syksyllä 2026 kaupungin eri toimialoja ja sidosryhmiä. Ohjelmaa on käsitelty mm. seuraavissa verkostotapaamisissa:

- monialaisessa kaupungin viranhaltijoiden Kestävä Raisio -verkostossa 2.2.26
- Raision maahanmuuttotyön verkostossa, jossa on edustettuna kaupungin toimialoja, Varhan sekä kolmannen sektorin toimijoita 24.2. ja 17.9.26
- läntisten kuntien maahanmuutto- ja monikulttuurisuustoimikunnassa, jossa on laaja edustus seutukunnan toimijoita 12.2. ja 24.8.26
- valtuustoseminaarissa 9.3.26
- kaupungin johtoryhmässä 14.9.26
- maahanmuuttajille suunnatuissa työpajoissa helmikuussa 2026
- Ohjelmaa valmisteleva kotoutumispalveluiden vastaava koordinaattori on lisäksi neuvotellut eri toimialojen edustajien kanssa (varhaiskasvatus, perusopetus, lukio, Raisio-opisto, kirjasto, museo Harkko, liikunta- ja nuorisopalvelut, viestintä, yritys- ja työvoimapaalvelut, Raseko, kaupunkikehitysjohtaja, hyvinvointikoordinaattori sekä Raision vuokra-asunnot Oy).

Ohjelman valmistelussa on kuultu myös asiakaskohderyhmiä. Kotoutumispalvelut järjesti helmikuussa 2026 kolme työpajaa raisiolaisille maahanmuuttajille. Työpajojen tavoitteena oli kerätä osallistavien menetelmin tietoa maahanmuuttajien kokemuksista ja näkemyksistä Raision kotoutumista ja hyviä väestösuhteita edistävän ohjelman tueksi. Työskentelyyn osallistui eri kieli- ja taustaryhmiin kuuluvia raisiolaisia maahanmuuttajia. Työpajat toteutettiin pienryhmissä Learning Café -menetelmällä, joka mahdollisti osallistujien kokemusten jakamisen ja yhteisen keskustelun. Kahdessa ensimmäisessä työpajassa osallistumista tuettiin tulkkien ja omakielisten työntekijöiden avulla, ja viimeinen työpaja järjestettiin selkosuomeksi. Työpajoissa käsiteltiin kolmea teemaa. Seuraavilla sivuilla on esitelty tiivistettynä työpajojen tuloksia.

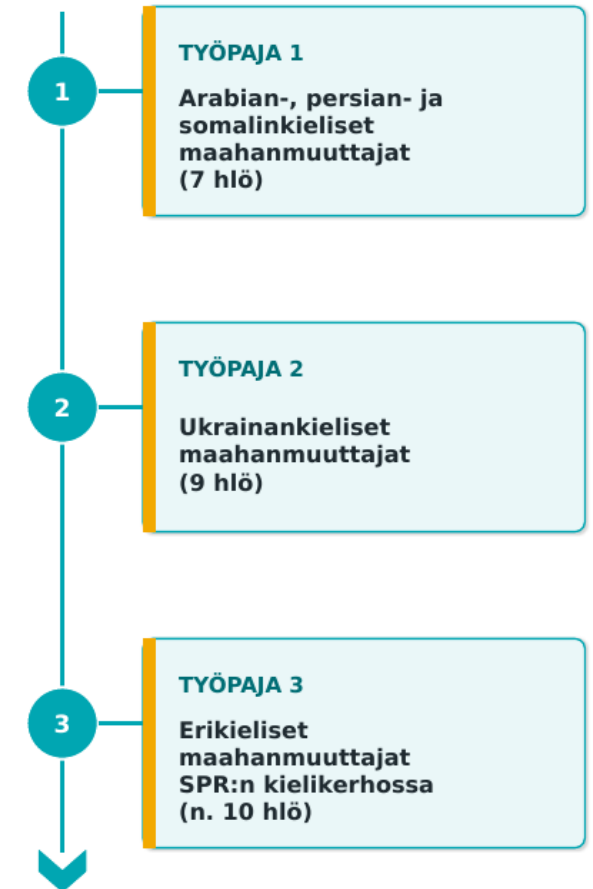
Työpajojen tuloksia

Osallisuus ja yhteisöllisyys. Työpajoissa osallistujat kuvasivat osallisuuden kokemusten syntyvän erityisesti kohtaamisista, harrastuksista ja yhteisöllisestä toiminnasta. Tärkeiksi paikoiksi nousivat esimerkiksi Olkkari, Raision kirjasto, perheiden kohtaamispaikka Satelliitti, SPR:n kielikerho sekä erilaiset liikunta- ja yhdistystoiminnan muodot. Myös vapaaehtoistoiminta, suuret yleisötapaukset sekä myönteiset kohtaamiset viranomaisten ja kantaväestön kanssa vahvistivat tunnetta siitä, että kuuluu osaksi paikallisyhteisöä. Osallisuutta tukivat erityisesti mahdollisuudet tavata muita ihmisiä, käyttää suomen kieltä ja osallistua yhteiseen toimintaan.

Ulkopuolisuuden kokemukset, syrjintä ja huono kohtelu. Työpajoissa nousi esiin kokemuksia erityisesti työelämässä, työnhaussa ja arjen kohtaamisissa. Osallistujat kokivat, että vieraskielisyys, ulkomaalainen nimi tai tausta saattoivat vaikeuttaa työllistymistä, uralla etenemistä ja vakituisen työn saamista. Osa työpajojen osallistujista toi esille paljon häirinnän kokemuksia julkisissa tiloissa ja naapurustossa. Osa puolestaan kertoi kohtelun olleen pääosin hyvää ja häirinnän kokemusten olleen yksittäisiä. Osallistujien kokemuksissa näkyi se, mikä on tullut myös esille monissa tutkimuksissa, että etenkin tummaihoiset kokevat paljon rasistista kohtelua arjessa. Syrjintä saattaa näkyä myös hienovaraisempana tilanteissa, joissa maahanmuuttajat kokivat jäävänsä ulkopuolelle tai tulevansa kohdelluiksi eri tavoin kuin muut.

Kehitysehdotukset maahanmuuttajien tukemiseksi. Osallistujat korostivat tarvetta lisätä kantaväestön ja maahanmuuttajien yhteisiä kohtaamismahdollisuuksia sekä matalan kynnyksen paikkoja suomen kielen harjoitteluun. Tärkeinä kehittämiskohteina nähtiin myös osaamisen parempi tunnistaminen, tehokas uraohjaus, aiempaa sujuvamat reitit työmarkkinoille sekä työelämässä oleville suunnatut kielikoulutukset. Lisäksi toivottiin monikielistä viestintää, viranomaispalvelujen parempaa saavutettavuutta, selkeämpiä kotoutumisen palvelupolkuja sekä tiloja maahanmuuttajayhdistysten toiminnalle. Kehitysehdotuksissa korostui tarve vahvistaa sekä osallisuutta että yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua yhteiskuntaan.

Seuraavalla sivulla esitellään vielä otteita työpajojen osallistujien kehittämisideoista.

raiso

Kehitysehdotukset maahanmuuttajien tukemiseksi

Kohtaamispaikkoja, joissa maahanmuuttajat ja kantaväestö voivat tavata. Yhteistä ohjelmaa ja keskustelua

Paikkoja, joissa suomen puhumista voi harjoitella matalalla kynnyksellä

Suomen kielen kurseja työelämässä oleville

Nopeammat ja helpommat polut työelämään, esimerkiksi kaupungin tarjoamat määräaikaaisuudet.

Muiden viranomaisten palveluiden helpompi saavutettavuus (Varha, Kela)

Maahanmuuttajien osaamisen tunnistaminen ja tehokas uraohjaus

Maahanmuuttaja-yhdistysten toiminnalle tiloja

Ilmaisia harrastuskurseja, joissa voi oppia uusia taitoja ja saada ystäviä.

Maahanmuuttajan selkeä ja vaiheittainen ohjaus kotoutumisessa

Monikielinen- ja kanavainen viestintä

Ohjausta ja neuvontaa yritystoimintaan

5. Ohjelman rahoitus

Kotoutumisen ja hyvien väestösuhteiden edistäminen on tärkeää nähdä investointina kaupungin elinvoimaan, hyvinvointiin ja työllisyyteen. Suunnitelmallinen ja tavoitteellinen työ ennaltaehkäisee ongelmien syntyä sekä vähentää korjaavien, usein kalliiden interventioiden tarvetta.

Kuntien kotoutumisen palveluita rahoitetaan useista eri rahoituslähteistä. Yksi keskeinen ovat ns. laskennalliset korvaukset, joita maksetaan kuntaan rekisteröidyistä pakolaisista pääluvun mukaan kahden ensimmäisen vuoden ajalta. Laskennallisia korvauksia käytetään kotoutumispalveluiden kuluihin, minkä lisäksi määrärahoja on osoitettu mahdollisuuksien rajoissa sivistys- ja vapaa-aikatoimialan tarpeisiin.

Laskennalliset valtion korvaukset pienenevät lähivuosina, kun ukrainalaisten kotoutumisajat päättyvät ja uusia tilapäistä suojelua hakevia on aikaisempaa vähemmän. Kotoutumiseen suunnattuja valtion määrärahoja on myös leikattu vuosina 2025-26.

Laskennallisten korvausten vähentyessä on tärkeää, että valtion-osuuksien käytön suunnittelussa huomioidaan kotoutumisen ja hyvien väestösuhteiden rahoitustarpeet eri toimialoilla. Kuntien saamiin valtionosuuksien suuruuteen vaikuttaa osaltaan se, kuinka paljon kunnassa asuu vieraskielisiä (ns. vieraskielisyyskerroin).

Valtionosuuksilla ja laskennallisilla korvauksilla rahoitetaan myös työnhakijoiden kotoutumispalveluita. Raision kaupunki hoitaa Turun työllisyysalueen työnhakijoiden kotoutumisen lähipalvelut alueella Masku, Mynämäki, Naantali, Nousiainen ja Rusko. Tältä osin ko. kunnat rahoittavat palvelua Turun työllisyysalueella sovitun kustannustenjaon mukaisesti.

Lisäksi Raision kaupunki hoitaa yhteistoimintasopimuksella Maskun, Mynämäen, Naantalin ja Ruskon järjestämisvastuulla olevat kotikunnan kotoutumispalvelut. Muut sopimuskunnat rahoittavat toimintamenoja ja hallintokuluja vieraskielisen väestön suhteessa ja lisäksi vastaavat aiheuttamisperusteisesti sellaisista kustannuksista, jotka ovat suoraan kohdennettavissa ko. kunnan asukkaisiin.

Kotoutumistyön kannalta tärkeitä rahoituslähteitä ovat myös erilaiset erillirahoitukset, esim. opetushallituksen myöntävät valtionavustukset suomi/ruotsi toisena kielenä -opetukseen ja oman äidinkielen opetukseen. Myös kotoutumislain nojalla maksetaan mm. tiettyjä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen erityiskuluja. Hankerahoitukset voivat lisäksi tuoda tarpeellista lisärahoitusta ja mahdollisuuksia kokeilla uusia toimintatapoja ja verkostoitua niin kansallisten kuin kansainvälisten kumppaneiden kanssa. Hankerahoitusten hakuun onkin syytä aktiivisesti panostaa.

6. Ohjelman arviointi

Kotoutumista ja hyviä väestösuhteita edistävän ohjelman arviointi ja seuranta on jatkuva prosessi. Kotoutumispalvelut arvioi omaa toimintaansa ja sen vaikuttavuutta sekä kerää seuranta- ja arviointitietoa muilta kaupungin toimialoilta. Valtuustolle ja kaupunginhallitukselle annetaan ohjelman seurantaraportti vuosittain.

Ohjelman vaikuttavuuden kannalta seurattavia ja arvioitavia tekijöitä

Vieraskielisten työllisyysaste

Koulutuspolkujen toimivuus, mm. vieraskielisten nuorten sijoittuminen peruskoulun jälkeiseen koulutukseen

Maahanmuuttaneiden osallistuminen harrastus-, vaikuttamis- ja vapaa-ajantoimintaan

Kokemukset osallisuudesta ja kuulumisesta yhteisöön

Kokemukset syrjinnästä ja rasismista ja vaikuttavista keinoista ennalta ehkäistä ja puuttua rasismiin

Kaupungin toimialojen valmius vastata moninaistuvan väestön palvelutarpeisiin ja kaupungin henkilöstön monimuotoisuus.

II. OHJELMAN PÄÄTEEMAT

raisio

1. Kaupungin kotoutumispalvelut

raisiO

Kaupungin kotoutumispalveluiden tehtävänä on edistää maahanmuuttaneiden kotoutumista, osallisuutta ja kiinnittymistä kotikuntaan arvostaen asiakkaiden kieli- ja kulttuuritaustaa. Tavoitteena on saattaa uudet kuntalaiset täysivaltaisiksi yhteiskunnan jäseniksi oikeuksineen ja velvollisuuksineen. Työskentelyssä huomioidaan kokonaisvaltaisesti koko perhe. Mahdollisuus kotoutumispalveluihin on pääsääntöisesti kahden vuoden ajan ensimmäisestä kuntarekisteröinnistä alkaen. Kotoutumispalvelut tarjoaa tämän lisäksi matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa kaikille maahanmuuttaneille riippumatta siitä, kuinka pitkään henkilö on asunut maassa.

Raision kaupungin kotoutumispalvelut palvelee Raisiota, Naantalia, Maskua, Ruskua ja Mynämäkeä. Kunnat muodostavat yhteistoiminta-alueen, jonka toimintaa ohjaa yhteinen kotoutumishjelma. Ohjelma on palvelukuvaus lakisääteisten tehtävien vastuista ja järjestelyistä yhteistoiminta-alueella.

Kaupungin kotoutumispalveluiden rinnalla työvoimapalveluilla on tärkeä rooli kotoutumisen edistämisessä. Työskentely keskittyy asiakkaiden ura-, koulutus- ja työllistymissuunnitelmiin. Työvoimapalveluiden vastuukuntana toimii Turku ja Raision kaupunki vastaa palveluista Raision lisäksi Naantalissa, Ruskolla, Maskussa, Mynämäessä ja Nousiaisissa.

Kaupungin kotoutumispalvelut ja työvoimapalvelut tekevät yhteistyötä, sillä asiakkaat ovat osin samoja: työvoimapalvelut laatii perheen aikuisille kotoutumissuunnitelmat ja ohjaa heitä esim. kotoutumiskoulutuksiin ja samaan aikaan moninaisissa arjen asioissa perhettä tukee kaupungin kotoutumispalvelut. Näitä voivat olla esim. lapsen varhaiskasvatuspaikan hakeminen tai kouluun ilmoittautuminen, tutustuminen lähiympäristöön ja harrastuksiin, asumisohjaus sekä Kela-asioissa opastaminen. Kaupungin kotoutumispalveluilla on lisäksi erityinen vastuu työvoiman ulkopuolisista kotoutuja-asiakkaista kuten kotivanhemmista ja iäkkäistä.

Kotoutumispalvelut sijaitsevat Martinkatu 8:ssa samoissa tiloissa työvoimapalveluiden kanssa.

raisio

Vaikuttava, asiakaslähtöinen kotoutumisen tuki on luonteeltaan ennalta ehkäisevää, asiakkaan voimavaroja, omatoimisuutta ja itsenäisyyttä tukevaa. Työ vaatii verkostomaista otetta, yhdessä tekemistä työvoimapalveluiden, kunnan eri sektoreiden, hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin kanssa.

Asiakastyön ohella kotoutumispalveluiden tehtäviin kuuluu myös koordinaatio-, tiedotus- ja kehittämistehtäviä sekä hyvien väestösuhteiden edistäminen yhdessä muiden toimialojen ja sidosryhmien kanssa.

Kotoutumispalveluita koskevien ohjelmatarvoitteiden ja -toimenpiteiden keskeiset osa-alueet tässä ohjelmassa ovat:

1. Maahanmuuttaneiden kuntalaisten kattava tavoittaminen palveluiden piiriin
2. Kotoutumisen ja osallisuuden vahvistaminen: asiakastyön polkujen ja työtapojen kehittäminen, verkostotyöskentely ja ryhmämuotoiset toimintamuodot.
3. Pakolaisten vastaanotto: yhteiseen seudulliseen vastuunjakoon osallistuminen
4. Koordinointi ja alan yhteistyöverkostojen kehittäminen
5. Kotoutumistyön rahoituksen edistäminen

Seuraavassa kaaviossa on esitelty Raision kaupungin kotoutumispalveluiden toimintaympäristöä ja viranomaisvastuita.

Kotoutumispalvelujen toimintaympäristö Raisiossa

OHJAUS JA YHTEISET RAKENTEET

Lainsäädäntö

Vastuukunnan (Turku) ohjaus
lakisääteisissä
työvoimapalveluissa

**Vastuukunnan lakisääteinen
työvoimapalvelutarjonta**
kotoutumiseen

Vastuukunnan organisoima
verkostoyhteistyö

**Työvoimaviranomaisen ja
kunnan yhteinen**
kotoutumisohjelma

RAISION TUOTTAMAT PALVELUT

TYÖVOIMAPALVELUT

Lakisääteiset työvoimapalvelut

Toiminta-alue: Raisio, Naantali, Mynämäki,
Masku, Nousiainen ja Rusko

KOTOUTUMISPALVELUT

**Lakisääteiset palvelut kotoutumisen
yhteistoiminta-alueelle**

Raisio, Naantali, Mynämäki, Masku ja Rusko

TÄYDENTÄVÄT PALVELUT

**Ei-lakisääteiset palvelut kotoutumisen
yhteistoiminta-alueelle**

Raisio, Naantali, Mynämäki, Masku ja Rusko

KUMPPANIT JA KUNTIEN PALVELUT

VIRANOMAISYHTEISTYÖ

Elinvoimakeskus · DVV · Migri ·
Varha · Kela

KUNTIEN OMAT PALVELUT KOTOUTUJILLE

Raisio · Naantali · Mynämäki ·
Masku · Rusko

VERKOSTOYHTEISTYÖ

Raision kaupungin organisoima
verkostoyhteistyö

Seutuyhteistyö

LAAJEMPI TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Valtakunnalliset verkostot · Työnantajat ja yritykset · Oppilaitokset · Järjestöt ja vapaaehtoistyö · Seurakunnat

2. Kotoutumisen edistäminen kaupungin palveluissa

raiso

Ohjelman toinen osio käsittelee sitä, miten eri kieli- ja kulttuuritaustoista tulevien kuntalaisten palvelutarpeet huomioidaan kaupungin eri toimialueilla ”vauvasta vaariin”. Lähtökohtana on, että kunnan peruspalvelut ovat kaikille kunnan asukkaille saavutettavia ja ymmärrettäviä riippumatta asiakkaan taustasta. Tärkeää on, että jokainen kaupungin työntekijä on omassa työssään kotoutumisen ja hyvien väestösuhteiden edistäjä.

Kotoutumisen tukea tarkastellaan seuraavilla osa-alueilla:

- **Varhaiskasvatus:** Eri taustoista tulevien lasten identiteettiä tuetaan sekä huomioidaan heidän kielellinen, kulttuurinen ja uskonnollinen taustansa. Lapsen äidinkielen/kielten sekä suomen kielen kehityksen tukeminen nivotaan arjen käytänteisiin. Keinoja ovat mm. kielitietoiset toimintatavat, monikielisten työntekijöiden osaamisen hyödyntäminen ja vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö.
- **Perusopetus:** Tuetaan maahanmuuttajaoppilaiden kouluvalmiuksia, suomen kielen ja oman äidinkielen hallintaa sekä yhdenmukaistetaan kieli- ja kulttuuritietoisien opetuksen toimintamalleja Rasion perusopetuksessa. Keskeisiä keinoja ovat mm. suomi toisena kielenä opetus, oman äidinkielen opetus, valo-opetus ja lisävalo-opetus (valo= perusopetukseen valmistava opetus).
- **Nuorisopalvelut:** Madalletaan osallistumiskynnystä, tehdään nuorisopalveluita tunnetuksi, rakennetaan luottamusta sekä nuoriin että heidän perheisiinsä ja ehkäistään nuorten syrjäytymistä. Keskeisiä keinoja ovat mm. yhteisöohjaajat, ohjaamotoiminta sekä ryhmä- ja kerhotoiminta.

- **Liikunta ja vapaa-ajan harrastukset:** Edistetään maahanmuuttajien ohjautumista ja kiinnittymistä harrastusten ja muiden vapaa-ajanviettomahdollisuuksien pariin. Keskeisiä ovat mm. matalan kynnyksen osallistumismahdollisuudet, kotoutuja-asiakkaiden Ulpukkaetu sekä ystävöimintaan ohjaaminen.
- **Kirjasto- ja kulttuuripalvelut:** Vahvistetaan kirjasto- ja kulttuuripalveluiden saavutettavuutta ja roolia kotoutumisen tukemisessa ja monikielisyyden edistämisessä. Keinoja ovat mm. monikielinen viestintä, kirjasto- ja museo-opastukset sekä ilmaiset, kaikille avoimet tapahtumat.
- **Koulutuspolut** - kotoutumista edistävät koulutukset ja jatko-opinnot. Ohjataan asiakkaita kotoutumista, uratavoitteita ja työllistymistä tukeville koulutuspoluille, esim. omakieliseen yhteiskuntaorientaatioon ja kotoutumiskoulutuksiin. Tarjotaan koulutusta myös työvoiman ulkopuolella oleville ryhmille kuten kotivanhemmille ja iäkkäille. Ohjataan jatko-opintoihin, esim. tutkintoon valmistavaan koulutukseen sekä lukio- ja ammattiopintoihin.
- **Työllistymisen ja yrittäjyyden edistäminen:** Edistetään maahanmuuttaneiden työllistymistä kaupungin omille toimialoille sekä yksityissektorille. Annetaan ohjausta työnhakuun ja yrittäjyyteen sekä tarjotaan työelämätietoutta.
- **Iäkkäiden ja erityisryhmien** kuten vammaisten henkilöiden kotoutumisen tuki: Tarjotaan kotoutumispalveluissa iäkkäille ja erityisryhmille yksilöllisten tarpeiden mukaisesti ohjausta ja neuvontaa. Ohjataan tarpeen mukaan hyvinvointialueen palveluiden piiriin. Madalletaan kynnystä osallistua esim. kulttuuri- ja liikuntatoimintaan.
- **Asuminen ja segregaatien ehkäisy:** Turvataan alueiden yhdenvertaiset palvelut, hyvät liikenneyhteydet sekä panostetaan alueiden viihtyisyyteen ja turvallisuuteen. Tarjotaan kohtuuhintaista asumista eri elämäntilanteisiin sekä turvataan asumisneuvonnan jatkuvuus.

Tunnelmia Raision taiteiden yö -tapahtumassa kesällä 2026.

3. Kotoutuminen yhteisöön - osallisuus ja turvallinen arki

raisiO

Ohjelman kolmas aihealue nostaa yli sektorirajojen keskiöön hyvät väestösuhteet: kohtaamisen, syrjimättömyyden, antirasistisen työn ja osallisuuden. Kunnilla on tärkeä rooli väestösuhteiden seurannassa ja hyvien väestösuhteiden edistämisessä. Teeman käsittely on jaettu viiteen osa-alueeseen:

1) Arvostava kohtaaminen ja puheeksiotto

Arvostava kohtaaminen ja puheeksiotto -osio käsittelee teemaa palveluiden näkökulmasta. Keskeistä on moninaistuvan asiakaskunnan tarpeiden tunnistaminen ja huomiointi sekä asiakkaiden kohtaaminen yksilöinä välttämällä stereotyyppisiä yleistyksiä. Tämä edellyttää myös työntekijöiden itsereflektointia, omien ennakoasenteiden ja ennakkoluulojen tunnistamista. Henkilöstökoulutuksella on siksi tärkeä rooli.

Kohtaaminen on sekä kuuntelua että puheeksiottoa. Työssä kohdataan myös kielteisiä kulttuuriin liittyviä ilmiöitä kuten tyttöjen ja naisten elämänpiirin kaventamista, kontrollointia ja kunniakäsitykseen liittyvää väkivaltaa. Tilastokeskuksen tutkimuksen mukaan miltei joka kymmenes 16–74-vuotias on havainnut tai kokenut kunniaan liittyvää väkivaltaa Suomessa. Kunniaan liittyvän väkivallan kokeminen ja havaitseminen on yleisintä ulkomaalaistaustaisten keskuudessa.¹¹ On tärkeää, että palvelujärjestelmässämme on valmiuksia havaita epätoivottavia ilmiöitä ja myös puuttua niihin. Kun vuorovaikutus asiakkaan kanssa on arvostavaa ja luottamuksellista, myös vaikeita aiheita voidaan käsitellä. Tärkeää on eri toimialoilla laatia yhteisiä linjauksia ja käytänteitä puheeksiottoon.

2) Arjen kohtaamiset ja vuorovaikutus yli kieli- ja kulttuurirajojen

Arjen kohtaamiset ja vuorovaikutus yli kulttuurirajojen -osio tarkastelee keinoja, joilla mahdollistetaan kohtaamista, torjutaan ulkopuolisuutta ja yksinäisyyttä ja tehdään näkyväksi kielten ja kulttuurien moninaisuutta. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen on yksi painopisteistä myös Raisen kaupungin hyvinvointiohjelmassa. Myös maahanmuuttajille toteutetuissa työpajoissa korostui toive yhteisöllisyyden vahvistamiseen esim. matalan kynnyksen kohtaamispaikat ja tapahtumat, joissa maahanmuuttajat ja kantaraisiolaiset voivat tutustua, koettiin tärkeiksi.

¹¹ Tilastokeskuksen uutinen 20.12.2024: Joka kymmenes havainnut tai kokenut kunniaan liittyvää väkivaltaa (<https://stat.fi/fi/uutinen/joka-kymmenes-havainnut-tai-kokenut-kunniaan-liittyvaa-vakivaltaa>)

raiso

3) Antirasistinen työ eri toimintaympäristöissä

Antirasistinen työ eri toimintaympäristössä -osio nostaa keskiöön rasismien ennaltaehkäisyn ja siihen puuttumisen. Rasismi on monitasoinen ja vakava ongelma, joka estää maahanmuuttajien kotoutumista ja osallistumista yhteiskuntaan, esim. vaikeuttaa työnsaantia ja sosiaalisten verkostojen muodostumista. Rasismi on myös merkittävä stressitekijä, joka lisää tutkitusti sekä psyykkistä että fyysistä sairastavuutta. E erityisen haavoittuvia ovat lapset. Rasismilla on kielteisiä vaikutuksia paitsi maahanmuuttajiin myös yhteiskuntaan laajemmin, esim. vihapuhe lisää vastakkainasettelua ja jännitteitä.

Rasismi on Suomessa valitettavan yleistä. Euroopan unionin perusoikeusviraston vuonna 2023 julkaiseman Tummaihoisena EU:ssa -raportin (pdf) tutkimustulokset osoittavat, että rasistista häirintää ja syrjintää koetaan Suomessa enemmän kuin monessa muussa EU:n jäsenmaassa.¹²

Helsingin yliopiston tutkimus rasismista yläkouluissa haastaa puuttumaan aktiivisesti rasismiin (2025). Tutkimukseen haastatelluista oppilaista neljällä viidestä ei-valkoiseksi rodullistetuista oppilaista oli kokenut rasismia. Tutkimuksen mukaan koulujen työntekijät ilmaisivat toistuvasti heiltä puuttuvan rasismien vastustamiseen tarvittavia resursseja, käytännön tietoa ja aikaa. Kuntien ja muiden koulutusinstituutioiden tulisi tutkimuksen mukaan tarjota jatkuvaa pitkäjänteistä antirasistista koulutusta koulujen henkilökunnalle ja kohdentaa resursseja antirasistiseen toimintaan kouluissa ja kaikilla koulutustasoilla.¹³

Tässä ohjelmassa keskeisiä keinoja rasismien ehkäisyssä ja siihen puuttumisessa ovat varhaiskasvatuksen ja koulun antirasistinen kasvatustyö, henkilöstökoulutus, syrjinnästä vapaa alue -kampanjaan liittyminen, turvallisen tilan periaatteet sekä tuki ja neuvonta rasismia kokeneille.

¹² Being Black in Eu – Experiences of People of African Descent. EU:n perusoikeusvirasto 2023.
https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2023-being-black-in-the-eu_en.pdf

¹³ Rasismi ja antirasismi yläkouluissa (RILSE) 2025

4) Työelämän vastaanottavuus ja moninaisuuden edistäminen

Työelämän vastaanottavuuden ja moninaisuuden edistäminen on yksi keskeisimmistä kotoutumisen ja hyvien väestösuhteiden osa-alueista. Tavoitteena on edistää eri kieli- ja kulttuuritaustoista tulevien ammattilaisten työllistymistä ja hyödyntää heidän osaamistaan kaupungin eri toimialojen palvelutehtävissä kuten varhaiskasvatuksessa, opetuksessa sekä kotoutumis- ja työvoimapalveluiden asiakastehtävissä. Keskeistä on myös vahvistaa esihenkilöiden osaamista johtaa moninaistuvia työyhteisöjä ja huomioida moninaistuvan työelämän teemat myös henkilöstökoulutuksissa.

5) Moninaistuvan väestön huomiointi päätöksenteossa ja maahanmuuttajien demokratiataitojen vahvistaminen

Tärkeää on huomioida kaupungin päätöksenteossa ja strategisessa suunnittelussa väestön monimuotoisuus sekä luoda rakenteita ja toimintatapoja, jotka mahdollistavat maahanmuuttajien äänen kuulumisen ja vuoropuhelun. Keskeinen instrumentti on käsillä oleva kotoutumista ja hyviä väestösuhteita edistävä ohjelma ja sen jatkuva arviointi.

Myös maahanmuuttaneiden raisiolaisten osallistaminen yhteistyö- ja vaikuttajaelimiin kuten läntisten kuntien maahanmuutto- ja monikulttuurisuus-toimikuntaan, Rasion nuoriso-valtuustoon, oppilaskuntiin sekä vanhuus- ja vammaisneuvostoihin on keskeistä. Maahanmuuttaneiden demokratiataitoja voidaan vahvistaa tiedottamalla vaikuttamismahdollisuuksista, äänioikeudesta, ammatillisesta järjestäytymisestä, kansalaisjärjestöistä ja poliittisista puolueista.

Nataliia Nazatova ja Iryna Varavina Suomen Ukrainalaiset ry:stä esiintymässä kotoutumispalveluiden seminaarissa 21.11.2024.

III. TAVOITE- JA TOIMENPIDETAULUKOT

raisio

1. Kaupungin monipuoliset kotoutumis- palvelut

1. Maahanmuuttaneiden kuntalaisten tavoittaminen
2. Kotoutumisen ja osallisuuden vahvistaminen
3. Pakolaisten vastaanotto
4. Koordinointi, kehittäminen ja alan yhteistyöverkostot
5. Kotoutumisen edistämisen rahoitus

1. Maahanmuuttaneiden kuntalaisten tavoittaminen

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
Meillä on helppo kotoutua.	<p>Tavoitamme kattavasti Raisioon muuttavat sekä Raisiossa jo pitempään asuneet ulkomaalais-taustaiset henkilöt. Varmistetaan, että tieto esim. palveluista ja toimintamahdollisuuksista on saatavilla.</p> <p>Tarjoamme kohdennettua, ymmärrettävää tietoa kotoutumispalveluista ja kaupungin muista palveluista ja toimintamahdollisuuksista.</p>	<p>Lähetämme Raisioon muuttaville ulkomaalaistaustaisille kuntalaisille tervetulokirjeen, jossa on tietoa kotoutumis-palveluista sekä kaupungin muista palveluista ja toimintamahdollisuuksista.</p> <p>Raision kaupungin kotisivujen maahanmuuttajat -osiossa tarjoamme tietoa kotoutumispalveluista sekä muista tärkeitä palveluista, tapahtumista ja toimintamahdollisuuksista. Hyödynnämme myös sosiaalista mediaa sekä Raisio tiedottaa -lehteä.</p> <p>Kotoutumispalveluiden esitteitä on laajasti jaossa myös yhteistyökumppaneiden kautta (esim. kirjasto, koulut, varhaiskasvatus ja vapaa-ajanpalvelut sekä Varhan toimipisteet).</p> <p>Kotoutumispalveluiden työntekijät vierailevat mm. valmistavan opetuksen valo-ryhmissä, koulujen vanhempainilloissa, perheiden kohtaamispaikka Satelliitissa ym. paikoissa ja tilaisuuksissa, joissa tavoitetaan asiakaskuntaa. Tehdään myös työnantajayhteistyötä erityisesti työperäisten maahanmuuttajien tavoittamisessa.</p> <p>Koostamme ja lähetämme kotoutuja-asiakkaille 2-3 kertaa vuodessa uutiskirjeen.</p> <p>Tiedottamisessa hyödynnämme monikielisyyttä sekä käytämme selkosuomea ja visuaalisuutta.</p>	<p>Raision kaupungin kotoutumispalvelut</p> <p>Yhteistyö kaupungin eri toimialojen, kaupungin viestinnän, työllisyyspalveluiden, Varhan sekä 3. sektorin kanssa.</p>	<p>Vuosittain lähetetyt tervetulokirjeet, uutiskirjeet sekä toteutettu muu alku/asettautumis-neuvonta.</p> <p>Seuraajamäärät sosiaalisessa mediassa.</p> <p>Asiakaspalautteet</p>

2. Kotoutumisen ja osallisuuden vahvistaminen (taulukko 1/2)

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
Meillä on helppo kotoutua.	<p>Edistämme Raisioon asettuvien maahanmuuttajien kotoutumista ja osallisuutta kotikunnassaan sekä valmiuksia toimia yhteiskunnan täysivaltaisina jäseninä.</p> <p>Arvostamme maahanmuuttajien kieli- ja kulttuurikompetenssia sekä osaamista ja huomioimme ne voimavarana kotoutumisessa.</p>	<p>Tarjoamme oikea-aikaista, helposti lähestyttävää, monikielistä, monikanavaista ja selkokielistä ohjausta ja neuvontaa.</p> <p>Asiakaspolut:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Uusien kuntalaisten alku/asettautumisohjaus 2) Matalan kynnyksen <i>monineuvo</i> -palvelu: suunnattu kaikille vieraskielisille. 3) <i>Kototuki</i>-palvelu työvoiman ulkopuolisille sekä monialaista tukea tarvitseville kotoutujille kuten yksinhuoltajaperheille ja monilapsille perheille. Laaditaan asiakkaille palvelutarpeenarvio ja suunnitelma. <p>Ohjaamme kotoutumista tukevaan koulutuksen sekä muiden palveluiden piiriin (koulutuksen osalta katso 2. osio: 6. Koulutuspolut).</p> <p>Virkasuhteessa olevan henkilöstön lisäksi hyödynnämme tarpeen mukaan ostopalvelua, jonka avulla voidaan laajentaa eri kielisen ohjauksen tarjontaa.</p>	<p>Raision kaupungin kotoutumispalvelut</p> <p>Yhteistyö kaupungin eri toimialojen, työllisyyspalveluiden, Varhan sekä 3. sektorin kanssa.</p>	<p>Keräämme numeraalista tietoa asiakasmääristä eri asiakaspolkujen osalta.</p> <p>Tilastoimme monineuvon asiakastapaamiset teeman mukaan (esim. työnhaku, asuminen, sosiaaliturva).</p> <p>Seuraamme kototukiasiakkaiden suunnitelmien toteutumista ja laadimme vuosittain yhteenvedon (ilman tunnistettavia asiakastietoja).</p> <p>Toteutamme asiakaskyselyitä ja työpajoja asiakkaille.</p>
	<p>Toteutamme asiakastyötä verkostomaisesti yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.</p> <p>Huomioimme eri elämäntilanteessa olevat, eri ikäiset asiakkaat ja tuemme koko perhettä.</p>	<p>Teemme yhteistyötä mm. työvoimapalveluiden, sivistys- ja vapaa-aikatoimialan, hyvinvointialueen, vastaanottokeskuksen, 3. sektorin ja työelämän edustajien kanssa.</p> <p>Jalkaudumme säännöllisesti <i>ohjaamoon</i> sekä <i>perheiden kohtaamispaikka Satelliittiin</i>. Vierailemme myös mm. varhaiskasvatuksen ja koulun vanhempainilloissa ja käymme koulujen läksykerhoissa.</p> <p>Toteutamme Varhan perhekeskuspalveluiden ja neuvoloiden kanssa <i>baby-foja</i> vieraskielisille perheille.</p>	<p>Kuten edellä</p>	<p>Keräämme tietoa ja kokemuksia eri toimintatapojen toteutuksesta.</p> <p>Keräämme palautetta yhteistyökumppaneilta.</p> <p>Toteutetut babyinfot ja vierailut esim. varhaiskasvatuksen ja koulun vanhempainilloissa.</p>

2. Kotoutumisen ja osallisuuden vahvistaminen (taulukko 2/2)

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
<p>Meillä on helppo kotoutua.</p> <p>Luomme mahdollisuuksia kohtaamiselle yhteisöllisyyden lisäämiseksi.</p>	Kehitämme ryhmämuotoisia toimintamuotoja ja vakiinnutamme niitä osaksi kaupungin kotoutumispalveluita.	<p>Toteutamme teemoitetun suomen kielen keskustelukerhon kotoutumispalveluiden ja työvoimapalveluiden asiakkaille. Ohjaamme asiakkaita myös SPR:n Rasion piirin kielikerhoon.</p> <p>Järjestämme kotoutuja-asiakkaille ryhmämuotoisia monikielisiä teematapaamisia eri aiheista sisältäen myös tutustumiskäyntejä. Aiheina ovat esim. työ, koulutus, perhe-elämä ja lastenkasvatus, asuminen, vapaa-aika, hyvinvointi ja terveys, demokratia ja vaikuttaminen.</p> <p>Järjestämme perheiden kohtaamispaikka Satelliitissa viikoittaisen kotoaamun sekä suomen kielen opetushetken osana kotoaamua.</p>	<p>Työvoimapalvelut</p> <p>Kotoutumispalvelut</p> <p>Yhteistyö kaupungin eri toimialojen ja kolmannen sektorin kanssa (mm. SPR ja MLL ja kohtaamis-paikka Satelliitti).</p>	<p>Toteutetut ryhmät ja osallistujamäärät.</p> <p>Arviointi ryhmien vaikuttavuudesta sekä asiakaspalautteen kerääminen.</p>

3. Pakolaisten vastaanotto

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
Meillä on helppo kotoutua	<p>Raision kaupunki tarjoaa vuosittain, osana seudullisesta pakolaisvastaanottoa, kunta-paikkoja pakolaisille.</p> <p><i>(sopimus kuntaan ohjaamisesta ja kotoutumisen edistämisestä elinvoimakeskuksen ja Raision kaupungin välillä 2024)</i></p>	<p>Sopimusperusteisesti kuntapaikkojen tarjoaminen kiintiöpakolaisille tai/ja alaikäisinä ilman huoltajia saapuneille pakolaisnuorille tai ns. hätätapauksille.</p> <p>Vastaanotosta sopiminen elinvoimakeskuksen kanssa.</p> <p>Kuntapaikalle tulevien pakolaisten vastaanoton toteutus.</p>	<p>Kaupunginhallitus</p> <p>Kotoutumispalvelut yhteistyössä Raision vuokra-asuntojen, työvoimapalveluiden, Varhan ja kolmannen sektorin kanssa.</p>	<p>Seuranta kuntapaikalle saapuneiden pakolaisten kotoutumisesta (mm. koulutus, työ, koko perheen asettuminen ja kiinnittyminen kotikuntaan)</p> <p>Asiakaspalautteen kerääminen Ks. myös edellä taulukko 2</p>
	<p>Tarjoamme tukea ja neuvontaa tilapäistä suojelua saaneille. Ohjaamme asiakkaita myös muiden oleskelulupatyyppejen hakemiseen (tilapäinen suojelu on toistaiseksi voimassa 4.3.28 asti).</p>	<p>Tuemme asiakastyössä Ukrainan pakolaisia (ks. edellä taulukko 2: asiakastyön polut ja työtavat).</p>	<p>Kotoutumispalvelut</p>	<p>Seuranta siirtymisestä muihin oleskelu-lupatyyppeihin.</p> <p>Muilta osin ks. taulukko 2</p>

4. Koordinointi, kehittäminen ja alan yhteistyöverkostot

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
<p>Otamme asukkaat ja sidosryhmät huomioon viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa.</p> <p>Hyödynnämme tietoa tehokkaasti päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa.</p>	<p>Kehitämme maahanmuutto- ja kotoutumistyötä, koordinaatiota, toimijoiden välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa.</p> <p>Vahvistamme kotoutumispalveluiden oman henkilöstön asiantuntijuutta.</p> <p>Vahvistamme kaupungin eri toimialojen henkilöstön sekä luottamushenkilöiden tietoa maahanmuutosta ja kotoutumisesta, esim. ajankohtaisesta lainsäädännöstä sekä monimuotoisuudesta ja hyvien väestösuhteiden edistämisestä.</p> <p>Osallistamme myös maahanmuuttaneita suunnitteluun ja päätöksentekoon.</p>	<p>Raision kaupungin kotoutumista ja hyviä väestösuhteita edistävän ohjelman kokoaminen. Ohjelman seuranta ja arviointi, jonka pohjalta kotoutumispalvelut kokoaa vuosittain kaupungin-hallitukselle ja -valtuustolle raportin.</p> <p>Kotoutuminen ja hyvät väestösuhteet huomioidaan myös muissa suunnitelmissa ja ohjelmissa kuten kaupungin hyvinvointi-suunnitelmassa.</p> <p>Raision maahanmuuttotyön verkostoa kehitetään foorumina keskustelulle ja yhteistyölle. Verkostossa on mukana kaupungin eri toimialoja sekä Varhan ja 3. sektorin edustajia.</p> <p>Kotoutumispalvelut koordinoi seudullista maahanmuutto- ja monikulttuurisuustoimikuntaa, jossa Raisio on yksi jäsenkunnista.</p> <p>Verkostoihin kutsumme myös maahanmuuttajataustaisia jäseniä mukaan.</p> <p>Kotoutumispalvelut vierailee säännöllisesti sivistys- ja vapaa-aikatoimialan johtoryhmässä ja tarpeen mukaan muissa kaupungin eri toimialojen elimissä, verkostoissa ja johtoryhmissä.</p> <p>Kotoutumispalvelut osallistuu seudullisiin ja valtakunnallisiin alan verkostoihin, koulutuksiin ja kehittämistyöhön.</p>	<p>Kotoutumispalvelut</p> <p>Kaupungin eri toimialat</p>	<p>Kotoutumista ja hyviä väestösuhteita edistävän ohjelman valmistuminen ja hyväksyminen kaupunginhallituksessa ja valtuustossa.</p> <p>Vuosittaiset seurantaraportit</p> <p>Toteutuneet verkostotapaamiset</p>

5. Kotoutumisen edistämisen rahoitus

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
<p>Hyödynnämme tietoa tehokkaasti päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa.</p> <p>Luomme edellytykset hallitulle kasvulle ennakoivasti ja huolehdimme talouden tasapainosta.</p>	<p>Turvaamme rahoituksen, joka mahdollistaa kotoutumista ja hyviä väestösuhteita edistävän ohjelman toteutuksen laadukkaasti ja vaikuttavasti.</p> <p>Osoitamme valtionosuuksista rahoitusta kotoutumistyön tarpeisiin eri toimialoilla.</p>	Budjetointi eri toimialoilla	<p>Palvelualueiden johto</p> <p>Vastuualueiden johtajat</p>	Toteutunut rahoitus
	Hyödynnämme pakolaisten laskennalliset korvaukset kotoutumispalveluiden tarpeisiin ja mahdollisuuksien mukaan korvauksia allokoidaan myös sivistys- ja vapaa-aikatoimialan tarpeisiin.	Yritys- ja työllisyyspalvelut/ kotoutumispalveluiden budjetointi	<p>Palvelualueen johto</p> <p>Vastuualueen johtaja</p>	Laskennallisten korvausten käytön seuranta.
	Hyödynnämme muut erillirahoitukset (mm. sivistystoimen S2- ja oman äidinkielen opetuksen rahoitus) sekä tuki varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen erityiskustannuksiin.	Kotoutumispalvelut Sivistystoimiala	Palvelualueiden johto	Toteutuneet erillirahoitukset ja niiden käyttö
	Kartoitamme ja haemme täydentäviä rahoituslähteitä.	Haemme hankerahoituksia erityisesti kehittämistyöhön.	<p>Kotoutumispalvelut</p> <p>Kaupungin toimialat</p> <p>Yhteistyö esim. seutukunnan ja 3. sektorin kanssa.</p>	Saatu rahoitus

2. Kotoutumisen tuki elinkaareessa

1. Varhaiskasvatus
2. Perusopetus
3. Nuorisopalvelut
4. Liikunta ja vapaa-aika
5. Kirjasto- ja kulttuuripalvelut
6. Koulutuspolut - kotoutumista edistävät koulutukset ja jatko-opinnot
7. Työllistymisen ja yrittäjyyden edistäminen
8. Iäkkäiden ja erityisryhmien kuten vammaisten henkilöiden kotoutumisen tuki
9. Asuminen ja segregaatien ehkäisy

1. Varhaiskasvatus (taulukko 1/3)

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
<p>Kasvatuksemme ja opetuksemme on laadukasta ja kehittyvää.</p> <p>Meillä on helppo kotoutua.</p>	<p>Varhaiskasvatus on maahanmuuttaneiden perheiden saatavilla. Tarjoamme perheille ymmärrettävässä muodossa tietoa varhaiskasvatuksesta ja ohjausta varhaiskasvatuspaikan hakemiseen.</p> <p>Tarjoamme tietoa myös muista kotoutumista ja osallisuutta tukevista perheiden palveluista kuten avoimesta kerho- ja puistotoiminnasta, perheiden kohtaamispaikka Satelliitista ja Raisen seurakunnan lapsiperhetyöstä.</p> <p>Ohjaamme perheitä siihen, että lapsi aloittaisi varhaiskasvatuksen viimeistään pari vuotta ennen esiopetuksen aloitusta, jotta lapsi oppii tulevaa koulukieltä.</p>	<p>Varhaiskasvatus tiedottaa palveluista ja neuvoo varhaiskasvatuspaikkaa hakevia.</p> <p>Kotoutumispalvelut antaa neuvontaa ja ohjaa perheitä palveluiden piiriin. Myös kotoutumispalveluiden ja Varhan perhetyön yhteisissä babyinfoissa annetaan palveluohjausta.</p> <p>Perheet saavat palveluohjausta myös neuvoloissa, sosiaalipalveluissa, Olkkarissa ja kohtaamispaikka Satelliitissa.</p>	<p>Varhaiskasvatus, kotoutumispalvelut, neuvolat, sosiaalipalvelut, perheiden kohtaamispaikka Satelliitti ym.</p>	<p>Vieraskielisten lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen ja varhaiskasvatuksen aloitusikä.</p> <p>Vieraskielisten perheiden osallistuminen varhaiskasvatusta edeltävään toimintaan esim. kerho- ja puistotoiminnassa vieraskielisten osallistujien määrät sekä kohtaamispaikka Satelliitissa vieraskielisten perheiden kävijämäärät.</p>
	<p>Jokainen lapsi ja perhe voi kokea olevansa tervetullut varhaiskasvatukseen, tulla nähdyksi ja kuulluksi ja liittyä osaksi yhteisöä.</p>	<p>Tuemme lapsen ja perheen kiinnittymistä varhaiskasvatukseen, keinoina mm. alkukeskustelu (tarvittaessa tulkin käyttö), varhaiskasvatuksen toimintatapojen avaaminen perheelle sekä lapsen ja perheen tilanteen ja toiveiden yksilöllinen huomiointi.</p> <p>Kannustamme vanhempia osallistumaan varhaiskasvatukseen tutustumisjakson aikana. Hyödynnämme omakielistä tukea uuteen ympäristöön asettautumisessa (varhaiskasvatuksen monikielinen henkilökunta ja yhteistyö kotoutumispalveluiden kanssa).</p> <p>Luomme varhaiskasvatuksesta kaikille lapsille ja perheille turvallisen tila, edistämme antirasistista toimintakulttuuria ja puutumme kiusaamiseen.</p>	<p>Varhaiskasvatus, yhteistyö kotoutumispalveluiden kanssa.</p>	<p>Alkukeskusteluiden toteutus</p> <p>Omakielisen tuen hyödyntäminen.</p> <p>Vanhempien osallistuminen tutustumisjaksoon.</p> <p>Henkilökunnan oma-arviointi ja palautteet perheiltä toimenpiteiden vaikuttavuudesta.</p>

1. Varhaiskasvatus (taulukko 2/3)

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
<p>Kasvatuksemme ja opetuksemme on laadukasta ja kehittyvää.</p> <p>Meillä on helppo kotoutua.</p>	<p>Kasvatamme lapsia arvostavaan kohtaamiseen ja yhdessä toimiseen ja tuomme rikkautena esiin kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta.</p> <p>Tuemme eri taustoista tulevien lasten identiteettiä ja huomioimme kielellisen, kulttuurisen ja uskonnollisen taustan. Lapsen äidinkielen/kielten sekä suomen kielen tukemisen nivomme arjen käytänteisiin.</p>	<p>Teemme kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta näkyväksi, esim. iltasatuhyillyissä erikielinen lastenkirjallisuus, lukulumopalvelun satujen hyödyntäminen sekä eri kulttuurien juhlien huomiointi vuodenkierrossa.</p> <p>Käytämme KieliPeda-työmenetelmää (esim. lapsen kieliympäristön kartoitus) sekä kuvia tukena arjessa. Hyödynnämme monikielisen henkilöstön kieli- ja kulttuuriosaamista ja osallistamme myös perheitä.</p> <p>Edistämme lasten suomen kielen osaamista kielitietoisin työtavoin.</p> <p>Pyrimme siihen, että henkilöstössä on eri kielten osaajia (esim. rekrytoinneissa kielitaidon huomiointi). Myös monikielisten harjoittelijoiden ja työkokeilijoiden osaamista hyödynnetään.</p>	<p>Varhaiskasvatus</p> <p>Yhteistyö kotoutumispalveluiden, kirjaston, perusopetuksen, oppilaitosten ja työllisyyspalveluiden kanssa.</p>	<p>Kielitietoiset työtavat kuten KieliPedan hyödyntäminen.</p> <p>Lukulumon ja iltasatuhyillyn käytön seuranta.</p> <p>Monikielisen henkilöstön määrä ja henkilöstön kieli- ja kulttuuriosaamisen hyödyntäminen.</p> <p>Erikieliset harjoittelijat ja työkokeilijat – määrät ja osaamisen hyödyntäminen.</p>
	<p>Vahvistamme yhteistyötä ja vuoropuhelua perheiden kanssa ja tuemme myös vanhempien keskinäistä verkostoitumista yli kieli- ja kulttuurirajojen.</p>	<p>Rakennamme luottamuksellista ja arvostavaa yhteistyösuhdetta lasten vanhempiin. Avaamme vanhemmille varhaiskasvatuksen toimintamuotoja.</p> <p>Otamme puheeksi myös kulttuurisesti sensitiivisiä aiheita, kun puheeksiotto on lapsen turvallisen kasvun vuoksi perusteltua. Luomme varhaiskasvatukseen yhteisiä toimintalinjoja puheeksiottoon.</p> <p>Kutsumme vanhempia aktiivisesti mukaan varhaiskasvatuksen arkeen ja edistämme myös vanhempien tutustumista toisiinsa ja vertaistukea (esim. vanhempainillat, aamupalatapaamiset, pihapiknikit sekä vanhempien kutsuminen toteuttamaan tapahtumia).</p>	<p>Varhaiskasvatus</p> <p>Yhteistyö kotoutumispalveluiden ja kolmannen sektorin kanssa.</p>	<p>Pidetyt vanhempain-tapaamiset (vasukeskustelut ym. kohtaamiset).</p> <p>Toimintalinjaukset puheeksiottoon.</p> <p>Seuranta vanhemmille suunnatuista tapahtumista, osallisuusaktiivisuus ja palautteen keruu perheiltä ja lapsilta.</p>

1. Varhaiskasvatus (taulukko 3/3)

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
<p>Panostemme henkilökunnan osaamiseen ja hyvinvointiin.</p> <p>Hyödynnämme tietoa tehokkaasti päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa.</p>	<p>Vahvistamme henkilökunnan osaamista toimia moninaistuvassa varhaiskasvatuksessa (mm. kielitietoisuus, antirasistinen toimintakulttuuri, vanhempien kohtaaminen ja puheeksiotto)</p>	<p>Kesän 2027 varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutukseen nostetaan monikielisen ja -kulttuurisen varhaiskasvatuksen teemoja. Aiheita käsitellään myös henkilöstöpalavereissa.</p> <p>Kannustamme henkilöstöä mahdollisuuksien mukaan osallistumaan alan seudullisiin ja valtakunnallisiin koulutuksiin.</p>	<p>Varhaiskasvatus Yhteistyö kotoutumis- palveluiden ja kouluttajien kanssa.</p>	<p>Teeman käsittely henkilöstökoulutuksissa ja -kokouksissa.</p> <p>Palautteen keruu henkilöstöltä.</p> <p>Henkilöstön osallistuminen eri tahojen järjestämiin alan koulutuksiin.</p>

2. Perusopetus (taulukko 1/2)

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
Kasvatuksemme ja opetuksemme on laadukasta ja kehittyvää. Hyödynnämme tietoa tehokkaasti päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa.	Kehitämme ja yhdenmukaistamme kieli- ja kulttuuritietoisien opetuksen toimintamalleja Raision perusopetuksessa.	Kehittämistyö perusopetuksessa.	Perusopetus	Toimintamallien arviointi
Meillä on helppo kotoutua.	Vahvistamme maahanmuuttaneiden suomen kielen osaamista ja tarvittavia muita perusopetuksessa tarvittavia valmiuksia sekä turvaamme yhdenvertainen, riittävän tuen osana perusopetusta.	Perusopetuksen valmistava opetus (valo-opetus) Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus (lisävalo-opetus). Valo- ja lisävalo-opetuksen toimintamallien kehittäminen ja yhtenäistäminen, mm. kielitaidon testaus. Opetuskielen tukiopeus osana oppimisen tuen uudistusta.	Perusopetus	Valo- ja lisävalo-opetuksen toteutus ja kehitetyt toimintamallit
.	Kehitämme suomi toisena kielenä (S2) -opetuksen polkua ja opetuksen yhdenvertaista saatavuutta.	Suomi toisena kielenä -opetuksen järjestäminen ja opetuksen kehitystyö: syksyllä 2026 käynnistetään S2-hanke, jonka tavoitteena on kehittää Raision S2-polkua.	Perusopetus	Suomi toisena kielenä -opetuksen polun vakiintuminen ja opetuksen toteutus perusopetuksen kouluissa.
	Tuemme oppilaiden oman äidinkielen hallintaa, kaksi(moni)kielisyyttä, oman kulttuurin tuntemusta sekä oppimisvalmiuksia ja kotoutumista omankielisen opetuksen ja tuen keinoin.	Oman äidinkielen opetuksen kehittäminen mm. opetussuunnitelmatyö, viestintä huoltajille ja opetuksen saatavuuden parantaminen (mm. lukujärjestyskysymykset) Muu omankielinen tuki osana koulunkäynnin tukea	Perusopetus Yhteistyö kotoutumis- palveluiden kanssa (mm. viestintä huoltajille) sekä kirjaston kanssa (monikielisen kirjaston aineistot).	Oman äidinkielen opetukseen osallistuminen (kielet ja oppilaiden määrät) Muun omakielisen tuen toteutus

2. Perusopetus (taulukko 2/2)

Strateginen tavoitte	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
Meillä on helppo kotoutua.	Tarjoamme tukea läksyihin ja ohjaamme säännöllisiin rutiineihin koulutehtävien hoitamisessa.	Läksykerhot	Perusopetus yhteistyössä kotoutumispalveluiden, nuorisopalveluiden ja järjestöjen mm. SPR:n kanssa.	Toteutetut läksykerhot, maahanmuuttajataustaisten oppilaiden osallistumisaktiivisuus.
	Vahvistamme maahanmuuttajataustaisten oppilaiden valmiuksia siirtyä toisen asteen opintoihin ja tuemme jatko-opintojen suunnittelua. Ehkäisemme koulupudokkuutta.	Em. perusopetuksen tukitoimet Opinto-ohjaus	Perusopetus	Vieraskielisten oppilaiden jatko-opintoihin ohjautuminen.
Luomme mahdollisuuksia kohtaamiseen yhteisöllisyyden lisäämiseksi.	Arvostamme moninaisuutta ja teemme sitä näkyväksi sekä kasvatamme kunnioittavaan kohtaamiseen ja syrjimättömyyteen. Koulu on paikka, jossa jokainen voi kokea olevansa tervetullut ja osa yhteisöä. Puutemme kiusaamiseen ja ulossulkemiseen. (ks. myös 3. teeman diat)	Antirasistinen työ kouluissa Sosiaalisten taitojen ja empatiataitojen opetus. Kiusaamisen ennaltaehkäisy ja siihen puuttuminen. Yhteistyö ja vuoropuhelu kotien kanssa.	Perusopetus yhteistyössä mm. kotoutumis- palveluiden, nuorisopalveluiden ja järjestöjen kanssa.	Toteutettu antirasistinen työ sekä sosiaalisten taitojen ja empatiataitojen opetus. Toimintatavat kiusaamisen ehkäisyssä ja puuttumisessa Maahanmuuttajataustaisten vanhempien ja koulun välisen yhteistyön toteutus. Kouluterveyskyselyn tulosten tarkastelu.
Panostemme henkilökunnan osaamiseen ja hyvinvointiin.	Vahvistamme henkilöstön valmiuksia kohdata moninaisuutta sekä toteuttaa kielitietoista opetusta.	Henkilöstökoulutus	Perusopetus	Toteutettu koulutus ja palaute osallistujilta.

3. Nuorisopalvelut

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
Meillä on helppo kotoutua. Luomme mahdollisuuksia kohtaamiseen yhteisöllisyyden lisäämiseksi.	Vahvistamme maahanmuuttajataustaisten nuorten osallisuutta, kotoutumista ja ehkäisemme syrjäytymistä. Parannamme palveluiden saatavuutta: näkyvyyden ja tiedon lisääminen palveluista. Madallamme osallistumiskynnystä, rakennamme luottamusta sekä nuoriin että heidän perheisiinsä.	Yhteistyön ja tiedonjaon kehittäminen eri toimijoiden kanssa. Nuorisotyön näkyvyyden lisääminen kouluissa. Tutustumiskäynnit nuorisotiloihin esim. koululuokille, kotoutumispalveluiden asiakkaille sekä ”kaverin kanssa mukaan” -kampanjat. Yhteistyön ja luottamuksen rakentaminen perheisiin esim. nuorisotyön osallistuminen koulujen vanhempainiltoihin. Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten osallistaminen toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Monikielinen ja selkokielineen viestintä.	Nuorisopalvelut Yhteistyö mm. koulujen, oppilaitosten, kotoutumis- palveluiden, järjestöjen ja seurakunnan kanssa.	Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten tavoittaminen ja osallistuminen toimintaan (sekä poikien että tyttöjen osalta että eri toimintamuotojen osalta).
Meillä on helppo kotoutua. Pidämme huolen, että jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus harrastaa.	Huomioimme moninaistuvan asiakaskunnan tarpeita ja toiveita sekä kielellisiä ja kulttuurisia näkökohtia.	Nuorisopalveluiden yhteisöohjaajat, joilla on monikielinen ja - kulttuurinen tausta. Yhteisöohjaajat edistävät nuorten kotoutumista, toimivat roolimalleina ja sillanrakentajina nuorisopalveluiden ja maahanmuuttajataustaisten nuorten/perheiden välillä. Ohjaamo-toiminnassa maahanmuuttajanuorten tavoittaminen ja ohjaustarpeisiin vastaaminen. Tyttöjen tavoittaminen: monikulttuurinen tyttötyö ja yläkoululaisten tyttöjen ryhmä. Maahanmuuttajataustaisten lasten tavoittaminen koulujen Raiha-kerhoihin.	Nuorisopalvelut Yhteistyö mm. kotoutumis- palveluiden, koulujen ja oppilaitosten kanssa.	Toiminnan laadullinen arviointi: henkilöstön itsearviointi ja palautteen keruu nuorilta ja mahdollisuuksien mukaan perheiltä. Maahanmuuttajataustaisten nuorten tavoittaminen ohjaamon toimintaan. Tyttöjen tavoittaminen ja sitouttaminen vapaa-ajan toimintaan. Maahanmuuttajataustaisten lasten osallistuminen Raiha-kerhoihin.
Hyödynnämme tietoa tehokkaasti päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa.	Osaamisen ja toiminnan kehittäminen hyödyntäen <i>kotouttavan nuorisotyön toimintamallia</i> (Nuorisopalveluiden toimeksiantona tehty opinnäytetyö)	Kehittämistyö, henkilöstökoulutus	Nuorisopalvelut	Toimintamallin juurtuminen.

4. Liikunta ja vapaa-aika

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
<p>Mahdollistamme kulttuurin, liikunnan ja ulkoilun ilon kaiken ikäisille.</p> <p>Pidämme huolen, että jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus harrastaa.</p>	<p>Edistämme maahanmuuttajien ohjautumista ja kiinnittymistä harrastusten ja muiden vapaa-ajanvietto-mahdollisuuksien pariin.</p>	<p>Tiedotus harrastus- ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksista (esim. Raiha-kerhot, Raisio-opiston kurssit, liikuntaseurat, järjestöt ja Raision seurakunta).</p> <p>Ohjataan konkreettisesti harrastuksen aloittamisessa ja tuetaan toimintaan sitoutumista.</p> <p>Lisätään tietoa ystävöitymisestä kuten kulttuuri- ja ulkoiluystävät sekä MLL:n ystävänä maahanmuuttajajäsenille toiminta ja SPR:n ystävöitymistä.</p>	<p>Toimintaa järjestävät kaupungin toimialat ja järjestöt</p> <p>Kotoutumispalvelut yhteistyössä toiminnan järjestäjien kanssa.</p>	<p>Maahanmuuttajataustaisten harrastajien määrä mm. Raiha-kerhoissa ja raisiolaisten seurojen ja järjestöjen toiminnassa.</p>
	<p>Lisäämme tietoa liikuntapalveluista.</p> <p>Tarjoamme matalan kynnyksen osallistumismahdollisuuksia.</p>	<p>Tiedottaminen palveluista eri kanavien kautta.</p> <p>Toiminnan maksuttomuus ja helppo saavutettavuus esim. musiikkileikkikoulu perheiden kohtaamispaikka Satelliitissa.</p> <p>Kotoutumispalveluiden asiakasryhmille liikuntapaikkojen kuten ulkokuntosalien käyttöopastukset.</p> <p>Raision Rinkan luontoluotsien järjestämät luontoretket kotoutumispalveluiden asiakkaille.</p>	<p>Liikuntapalvelut</p> <p>Yhteistyö mm. kotoutumispalveluiden, perheiden kohtaamispaikka Satelliitin ja järjestöjen kuten Raision Rinkan kanssa.</p>	<p>Maahanmuuttajataustaisten osallistujien määrä liikuntapalveluiden toiminnassa.</p>
	<p>Edistämme sekä aikuisten että lasten uimataidon kehittymistä.</p>	<p>Osana varhaiskasvatusta 5-vuotiaille järjestetään uimaopetusta ja perheet saavat oppaan - toiminta tavoittaa hyvin myös maahanmuuttaneita lapsia ja heidän perheitään.</p> <p>Kaupungin uimakouluista tiedotetaan maahanmuuttaneille mm. kotoutumispalveluiden kautta.</p> <p>Kotoutumispalvelut tarjoaa asiakkaille vuoden ajan ilmaiskäynnit Ulpukkaan sekä ohjaa Let's Go -kortin hankintaan.</p>	<p>Liikuntapalvelut Varhaiskasvatus</p> <p>Kotoutumispalvelut</p>	<p>Maahanmuuttajataustaiset osallistujat uimaopetuksessa.</p> <p>Maahanmuuttajataustaiset Let's Go -kortin hankineet</p>

5. Kirjasto- ja kulttuuripalvelut (taulukko 1/2)

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
<p>Mahdollistamme kulttuurin, liikunnan ja ulkoilun ilon kaikenikäisille.</p> <p>Luomme mahdollisuuksia kohtaamisille yhteisöllisyyden lisäämiseksi</p>	<p>Vahvistamme kirjasto- ja kulttuuripalveluiden saavutettavuutta ja roolia kotoutumisen tukemisessa ja monikielisyyden edistämisessä.</p> <p>Teemme kirjaston monipuolisia palveluita tunnetuiksi.</p>	<p>Eri kielisten kirjastoesitteiden jakelu eri kanavien kautta.</p> <p>Monikielinen tiedotus Raison www-sivuilla ja somessa.</p> <p>Kirjasto-opastukset maahanmuuttajaryhmille (mm. kotoutumispalveluiden asiakasryhmät ja Rasekosta TUVa-ryhmät).</p>	<p>Kirjasto ja Kotoutumispalvelut.</p> <p>Yhteistyö mm. oppilaitosten kanssa.</p>	<p>Maahanmuuttajataustaisten asiakkaiden määrän kehitys ja osallistuminen tapahtumiin.</p> <p>Toteutuneet kirjasto-opastukset maahanmuuttajataustaisille ryhmille ja osallistujamäärät.</p>
<p>Meillä on helppo kotoutua.</p>	<p>Tarjoamme kaikille saavutettavia palveluita ja tapahtumia kirjastossa sekä matalan kynnyksen kohtaamispaikan, johon kaikki ovat tervetulleita.</p>	<p>Kirjasto on helposti saavutettava. Kirjasto on auki myös ilta-aikoina ja viikonloppuna lauantaisin.</p> <p>Tarjolla on maksuttomia tapahtumia ja niistä tiedotetaan eri kanavissa mm. kotoutumis- palveluiden kautta.</p> <p>Kirjaston tapahtumissa tuomme kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta esille ja edistämme maahanmuuttaneiden ja kantaraisiolaisten kohtaamista.</p>	<p>Kirjasto</p> <p>Yhteistyö mm. kotoutumispalveluiden kanssa.</p>	<p>Toteutuneet tapahtumat ja kävijämäärät</p>

5. Kirjasto- ja kulttuuripalvelut (taulukko 2/2)

Strateginen tavoiteet	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
<p>Mahdollistamme kulttuurin, liikunnan ja ulkoilun ilon kaikenikäisille.</p> <p>Luomme mahdollisuuksia kohtaamisille yhteisöllisyyden lisäämiseksi.</p>	<p>Edistämme mahdollisuuksia ylläpitää ja kehittää monipuolista kielitaitoa kuten suomen kielen ja eri äidinkielen osaamista.</p> <p>Kannustamme lukemiseen ja tuomme lukemisen merkitystä esille.</p>	<p>Ohjaus monikielisen aineiston käyttöön, mm. oman äidinkielen opettajille suunnattu ohjaus ja oppilasryhmien kirjastovierailut.</p> <p>Monikielisen sekä suomi toisena -kielenä aineiston esille pano kirjastosalissa.</p> <p>Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten tavoittaminen ja huomiointi kirjaston yhteistyössä koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa</p> <p>Iltasatuhyllyt valituissa päiväkodeissa.</p>	<p>Kirjasto</p> <p>Yhteistyö varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja kotoutumispalveluiden kanssa.</p>	<p>Eri kielisen aineiston lainausmäärät</p> <p>Monikielisestä kokoelmasta lainausmäärät</p> <p>Selkokirjojen ja suomi toisena kielenä -oppimateriaalien lainausmäärät.</p> <p>Oman äidinkielen opettajille toteutunut ohjaus ja oppilasryhmien kirjastovierailut.</p>
	<p>Teemme tunnetuksi museo Harkon toimintaa ja tarjoamme monipuolisia näyttelyitä ja kokemuksia matalalla kynnyksellä.</p>	<p>Tarjoamme varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kulttuurikasvatussuunnitelma Elämyspolun kohdennettuja opastuksia eri luokka-asteille (ml. Valo-opetus) sekä Rasekon TUVA-koulutuksen opiskelijoille. Vuosittain tarjotaan yhteen näyttelyyn opastus eri kieliryhmille.</p>	<p>Raision museo Harkko</p>	<p>Toteutetut opastukset maahanmuuttajataustaisille ryhmille (valo- ja tuva-ryhmät)</p>
<p>Panostemme henkilökunnan osaamiseen ja hyvinvointiin.</p>	<p>Lisäämme henkilöstön valmiuksia kohdata monikielinen ja -kulttuurinen asiakaskunta ja vastata Raision moninaistuvan väestön tarpeisiin.</p>	<p>Henkilöstön osallistuminen koulutuksiin ja alan verkostoihin (esim. Raision kaupungin maahanmuuttotyön verkosto)</p>	<p>Kirjasto ja museo Harkko</p>	<p>Koulutuksiin ja alan verkostoihin osallistuminen</p>

6. Koulutuspolut – kotoutumista edistävät koulutukset ja jatko-opinnot (taulukko 1/2)

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
<p>Meillä on helppo kotoutua.</p> <p>Kasvatuksemme ja opetuksemme on laadukasta ja kehittyvää.</p>	<p>Tarjoamme erilaisille kohderyhmille koulutuspolkuja, jotka tukevat kotoutumista, uratavoitteita ja työllistymistä.</p>	<p>Työttömien kotoutumisajalla olevien työnhakijoiden ohjaus omakieliseen yhteiskuntaorientaatioon, kotoutumiskoulutuksiin, luku- ja kirjoitustaidon koulutukseen sekä maahanmuuttajien aikuisten perusopetukseen.</p> <p>Edistämme joustavia mahdollisuuksia työn ohella tapahtuvaan kieli- ja yhteiskuntatiedon koulutukseen.</p> <p>Järjestämme työvoiman ulkopuolella oleville ryhmille kuten kotivanhemmille ja iäkkäille kotoutumista edistävää osa-aikaista koulutusta. Opetuksen aikana on lastenhoito tarjolla. Tarjoamme myös työvoiman ulkopuolella oleville mahdollisuuden osallistua omakieliseen yhteiskuntaorientaatioon ja sisällytämme yhteiskuntaopetusta myös em. osa-aikaiseen koulutukseen.</p> <p>Järjestämme kotoutumisajan ylittäneille työnhakija-asiakkaille intensiivinen suomen kielen kurssi pilottina syksyllä 2026.</p>	<p>Työvoimapalvelut Yhteistyö työvoima-alueen keskitettyjen palveluiden sekä oppilaitosten kanssa.</p> <p>Kotoutumispalvelut yhteistyössä Raisio-opiston kanssa.</p> <p>Työvoimapalvelut yhteistyössä Raisio-opiston kanssa.</p>	<p>Koulutuksiin ohjautuminen, jonotusajat ja koulutusten suorittaminen vs. keskeyttäminen. Joustavien työn ohella tapahtuvien koulutusten tarjonta.</p> <p>Osallistujamäärät, kurssiarviointi ml. osallistujilta palautteet. Kurssille osallistuneiden jatko-ohjautumisesta seuranta.</p>
	<p>Annamme tietoa, ohjausta ja tukea koulutus- ja ammattiuran suunnitteluun ja suunnitelmissa etenemiseen.</p>	<p>Tarjoamme asiakkaiden yksilöllisten tarpeiden mukaan tietoa eri ammattialoista, koulutuspoluista ja tutkinnon rinnastamisesta. Opastamme koulutuspaikan hakemisessa esim. yhteishaussa sekä tarjoamme ammatinvalinta- ja uraohjausta.</p> <p>Pyrimme tunnistamaan asiakkaan olemassa olevan osaamisen ja rakentamaan yksilöllisesti polkuja työhön, ammattiin ja päteväytymiseen.</p> <p>Ohjaamme työkokeiluun ja tarjoamme työkokeilupaikkoja kaupungin eri toimialoilla.</p>	<p>Työvoimapalvelut, kotoutumispalvelut perusopetus ja toinen aste (opinto-ohjaus), nuorisopalvelut/ohjaamo Raseko</p> <p>Rasekon OpinOvi –palvelu - koulutusohjausta Raision työllisyyspalveluiden asiakkaille sekä koulutuskokeiluita Rasekon jäsenkuntien asukkaille.</p> <p>Raision kaupungin eri toimialat</p>	<p>Toteutettu ohjaus ohjaus ammatinvalinta- ja uraohjaukseen.</p> <p>Toteutetut työkokeilut</p>

6. Koulutuspolut – kotoutumista edistävät koulutukset ja jatko-opinnot (taulukko 2/2)

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
Meillä on helppo kotoutua. Kasvatuksemme ja opetuksemme on laadukasta ja kehittyvää.	Maahanmuuttaneet etenevät jatko-opintoihin, suorittavat tutkinnon ja pätevöityvät tai/ja täydentävät kotimaasta hankittua tutkintoa tai ammattiosaamista.	Tarjoamme tutkintoon valmistavaa koulutusta (TUVA) suunnattuna ensisijaisesti oppivelvollisuusikäisille. Huomioimme maahanmuuttaneiden tarpeet ammatillisessa koulutuksessa ja ennaltaehkäisemme opintojen keskeyttämistä, keinona mm. ammatillisen koulutuksen oppimisen tuki (astui voimaan 1.8.26). Ohjaamme suorittamaan tutkinnon osaa/osia, jos opiskelijalla on jo aiempi suoritettu ammatillinen tutkinto.	Raseko	Ammatillisten tutkintojen ja osatutkintojen suorittaminen
		Tuemme maahanmuuttaneita lukio-opinnoissa ja ennaltaehkäisemme opintojen keskeyttämistä tarjoamme opiskelijoille tietoa oppimisen tuesta ja rohkaisemme vastaanottamaan tukea.	Raision lukio	Lukion aloittaneiden ja valmistuneiden suhde verrattuna kantaväestöön

7. Työllistymisen ja yrittäjyyden edistäminen

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
Meillä on helppo kotoutua.	<p>Edistämme maahanmuuttaneiden työllistymistä kaupungin omille toimialoille sekä yksityissektorille.</p> <p>Varmistamme Raisiossa asuvien maahanmuuttajien osaamisen hyödyntämisen.</p>	<p>Kaupungin oma henkilöstörekrytointi on monimuotoisuutta edistävää. Tarjoamme myös työkokeilupaiikkoja ja harjoittelumahdollisuuksia kaupungin eri toimialoilla.</p> <p>Käytämme anonymiä rekrytointia.</p> <p>Edistämme maahanmuuttajien työllistymistä alueen yrityksiin mm. jalkautumalla yrityksiin kotoutumis- ja työllisyyspalveluiden yhteistyönä.</p> <p>Ohjaamme maahanmuuttajanuoria hakemaan kaupungin kesätöitä ja kesätyöseteleitä.</p> <p>Annamme ohjausta työnhakuun, ohjaamme tarvittaessa työnhakuvalmennukseen sekä hankkeisiin, joissa on saatavilla apua esim. työhakemusten ja cv:n laadintaan. Lisäämme tietoa työelämän pelisäännöistä.</p>	<p>Kaupungin eri toimialat</p> <p>Kaupungin henkilöstöhallinto</p> <p>Yritys- ja työllisyyspalvelut/ työnantajapalvelut</p> <p>Raision yrittäjät ry</p> <p>Kotoutumispalvelut Työvoimapalvelut</p>	<p>Vieraskielisten työllisyyden tilastollinen seuranta.</p> <p>Seurataan Raision kaupungin maahanmuuttajataustaisten työntekijöiden määrän kehitystä toimialoittain.</p> <p>Anonyymien rekrytointien käytön seuranta.</p> <p>Toteutettu nuorten ohjaus kesätyön hakemiseen.</p> <p>Toteutettu työnhakuohjaus ja edelleen ohjaus hankkeisiin.</p>
	<p>Annamme yrittäjyydestä kiinnostuneille ja yrittäjiksi jo ryhtyneille ohjausta ja neuvontaa sekä vertaistukea yrittäjyyteen</p>	<p>Lisäämme tietoa yrittäjyysneuvonnasta ja pyrimme vastaamaan maahanmuuttajataustaisten yrittäjien neuvontatarpeisiin.</p> <p>Pyrimme tavoittamaan maahanmuuttajanuoria kesäyrittäjyys-ohjelmaan.</p> <p>Kannustamme maahanmuuttaneita osallistumaan paikallisen yrittäjäyhteisön toimintaan.</p>	<p>Yritys- ja työllisyyspalvelut/ yritysneuvonta</p> <p>Raision yrittäjät ry</p>	<p>Maahanmuuttajataustaisten yrittäjien/yrittäjiksi aikovien tavoittaminen ja asiakasmäärät yrittäjyysneuvonnassa.</p> <p>Maahanmuuttajataustaisten yrittäjien jäsenyys ja osallistuminen Raision yrittäjien toimintaan.</p>

8. Iäkkäiden ja erityisryhmien kuten vammaisten henkilöiden kotoutumisen tuki

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
Meillä on helppo kotoutua.	Tavoitamme iäkkäitä ja erityisryhmiin kuuluvia ja edistämme heidän kotoutumistaan ja osallisuuttaan.	<p>Tarjoamme iäkkäille ja erityisryhmille yksilöllisten tarpeiden mukaisesti ohjausta ja neuvontaa osana kotoutumispalveluiden normaalitoimintaa (ks. 1. osio: kotoutumispalvelut). Ohjaamme tarpeen mukaan hyvinvointialueen palveluiden piiriin ja laadimme tarvittaessa monialaisen kotoutumissuunnitelman.</p> <p>Tarjoamme ohjausta ja neuvontaa asiakkaan omalla tai hyvin osaamalla kielellä tai/ja käytämme tarpeen mukaan tulkkipalveluita.</p> <p>Tarjoamme mahdollisuutta osallistua perheiden kohtaamispaikka Satelliitin kotoaamuuihin ja suomen kielen opetushetkiin sekä kotoutumispalveluiden ja Raisio-opiston tarjoamaan kotoutumista tukevaan koulutukseen.</p>	Kotoutumispalvelut yhteistyössä mm. liikunta- ja kulttuuripalveluiden, Varhan, Raisio-opiston, järjestöjen ja Raision seurakunnan kanssa.	<p>Iäkkäiden ja erityisryhmien tavoittaminen ja seuranta kotoutumissuunnitelmien toteutumisesta.</p> <p>Asiakaspalautteen kerääminen</p>
Luomme mahdollisuuksia kohtaamisille yhteisöllisyyden lisäämiseksi.	<p>Edistämme osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja ylisukupolvista kohtaamista.</p> <p>Ehkäisemme yksinäisyyttä.</p>	<p>Tuemme asiakkaiden kiinnittymistä kotikuntaan (esim. kulttuuritapahtumat, matalan kynnyksen kohtaamispaikat ja liikuntapalvelut). Madallamme kynnystä osallistua sekä kantaraisiolaisille että maahanmuuttaneille suunnattuun yhteiseen toimintaan ja tapahtumiin (esim. vanhusten viikko, kirjaston ja Tasalan kamarin tapahtumat).</p> <p>Tuemme asiakkaiden kiinnittymistä omiin verkostoihin (ystävät ja sukulaiset lähellä ja kaukana), omakieliset yhteisöt ja yhdistykset.</p> <p>Pyrimme osallistamaan maahanmuuttajataustaisia jäseniä vammais- ja vanhusneuvostojen toimintaan.</p>	Kotoutumispalvelut yhteistyössä mm. hyvinvointikoordinaattorin, liikunta- ja kulttuuri-palveluiden, järjestöjen ja Raision seurakunnan kanssa.	Iäkkäiden ja erityisryhmiin kuuluvien maahanmuuttajien osallistuminen tapahtumiin ja toimintaan.

9. Asuminen ja segregaatien ehkäisy

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
Kehitämme asuinaleluiden viihtyisyyttä ja turvallisuutta sekä ehkäisemme alueiden eriytymistä. Kehitämme joukkoliikenteen saavutettavuutta.	Ehkäisemme asumisen eriytymistä ja eriarvoistumista.	Asuinalueilla on monipuolisesti omistus-, vuokra- ja asumisoikeusasuntoja sekä eri kokoisia asuntoja. Turvaamme alueiden yhdenvertaiset palvelut, hyvät liikenneyhteydet sekä panostamme viihtyisyyteen ja turvallisuuteen.	Kaupunkikehityspalvelut Kaupungin eri toimialat Luottamushenkilöt Yhteistyö Varhan sekä 3. sektorin kanssa.	Alueiden sosiaalisten indikaattoreiden seuranta (esim. vieraskielisten osuus, työttömyys- ja pieni-tuloisuusaste ja eri asumismuotojen jakauma) Palvelut ja niiden saatavuus eri alueilla.
Pidämme huolen, että Raisio on haluttu paikka asua. Kasvatamme kaupunkia kestävyys, ekologisuus ja luonnon monimuotoisuus huomioiden. Luomme mahdollisuuksia kohtaamiselle yhteisöllisyyden lisäämiseksi.	Edistämme alueiden viihtyisyyttä, turvallisuutta ja hyviä naapuruussuhteita	Piha-alueiden ja kiinteistöjen hoito, liikkumisen turvallisuus (esim. hiekoitus), toimivat yhteistilat (saunat, pesutilat ym.), leikkipaikat, oleskelualueet, viheralueet ja lähiluonnon säilyttäminen. Asukastoiminnan tukeminen (tapahtumat, talkoot, kokoontumistilat esim. kerhohuoneet ja niiden hyödyntäminen) Ilkivaltaan, häiriöihin ja häirintään puuttuminen (esim. rasistinen häirintä).	Kaupunkikehityspalvelut Raision vuokra-asunnot Oy Yhteistyö esim. eri toimijoiden kuten vapaa-aikatoimialan, kotoutumis-palveluiden ja 3. sektorin kanssa. Raision vuokra-asunnot Oy Yhteistyö poliisiin kanssa.	Alueiden viihtyvyys, asukastyytyväisyyskyselyt Toteutuneet tapahtumat, talkoot ja alueiden yhteistilojen käyttö Raision vuokra-asuntojen ja poliisin seuranta alueilla ilmenneistä ongelmista.
	Tarjoamme kohtuuhintaista, eri elämäntilanteisiin soveltuvaa asumista hyvien liikenneyhteyksien äärellä	Turvataan Raision vuokra-asunnot Oy:n asuntotuotanto huomioiden kaupunkiin suuntautuva maahanmuutto ja eri kokoisten asuntojen tarve (myös isot perheasunnot ja pienet asunnot).	Kaupunkikehityspalvelut Raision vuokra-asunnot oy	Vuokra-asuntojen saatavuus huomioiden myös pienten ja suurten asuntojen saatavuus. Jonotusaikojen seuranta
	Ennaltaehkäisemme asunnottomuutta. Ratkomme asumiseen liittyviä ristiriita- ja häirintätilanteita.	Turvataan Raision kaupungin asumisneuvojan työn jatkuminen. Osallistumme Turun seudulliseen asunnottomuuden poistamisen verkostoon minkä rinnalla toimii myös Raision oma verkostonyrkki.	Luottamushenkilöt Kaupunkikehityspalvelut Raision vuokra-asunnot Oy	Asumisneuvonnan resurssointi ja neuvonnan vakinaistaminen Asunnottomuuden seuranta

3. Yhteinen Raisio – yhteisöllisyys, osallisuus ja turvallinen arki

1. Arvostava kohtaaminen ja puheeksiotto
2. Arjen kohtaamiset ja vuorovaikutus yli kieli- ja kulttuurirajojen
3. Antirasistinen työ eri toimintaympäristöissä
4. Työelämän vastaanottavaisuus ja moninaisuuden edistäminen
5. Moninaistuvan väestön huomiointi päätöksenteossa ja maahanmuuttajien demokratiataitojen vahvistaminen

1. Arvostava kohtaaminen ja puheeksiotto

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
Meillä on helppo kotoutua.	<p>Tunnistamme moninaistuvan asiakaskunnan tarpeita ja huomioimme niitä asiakaskohtaamisissa ja tiedottamisessa.</p> <p>Pyrimme asiakasta kunnioittavaan, avoimeen ja ymmärrettävään vuorovaikutukseen.</p>	<p>Hyödynnämme tarvittaessa tulkkia tai asiakkaan äidinkieltä osaavaa ammattilaista.</p> <p>Käytämme selkokieltä ja visuaalisuutta kommunikaatiossa.</p> <p>Pyrimme kulttuurisensitiiviseen kommunikaatioon, kohtaamme asiakkaat yksilöinä välttäen stereotyyppisiä yleistyksiä.</p>	Kaupungin eri toimialat	Asiakaspalaute
	Hyödynnämme monipuolisesti ryhmämuotoisia toimintamuotoja.	Järjestämme ryhmämuotoisia infoja ja keskustelutilaisuuksia asiakkaille (esim. kotoutumispalveluiden infot ja koulujen maahanmuuttajataustaisille perheille järjestetyt vanhempainillat)	Kotoutumispalvelut Koulut, varhaiskasvatus ja nuorisopalvelut	Toteutetut ryhmät ja tilaisuudet
	Tuemme vanhemmuutta ja koko perheen kotoutumista	Tuemme perheiden kasvatustyötä kodin ja ympäröivän yhteiskunnan risteyskohdassa ja ohjaamme lapsiperhepalveluiden piiriin.	Varhaiskasvatus, koulut Kotoutumispalvelut	
	Kehitämme toimintamalleja haitallisten ilmiöiden ennalta ehkäisyyn ja niihin puuttumiseen (esim. tyttöjen ja naisten elämänpiirin rajoittaminen ja kunniaan liittyvä väkivalta).	Henkilöstökoulutus, puheeksi oton käytänteet ja toimintatavoista sopiminen eri toimialueilla.	Sivistys- ja vapaa-aikatoimiala Kotoutumispalvelut	Sovitut toimintamallit ja niiden toteutus

2. Arjen kohtaamiset ja vuorovaikutus yli kieli- ja kulttuurirajojen (taulukko 1/2)

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
Meillä on helppo kotoutua. Luomme mahdollisuuksia kohtaamiselle yhteisöllisyyden lisäämiseksi.	Edistämme maahanmuuttaneiden osallisuutta, kiinnittymistä kotikuntaan ja paikallisyhteisöihin. Torjumme ulkopuolisuutta, yksinäisyyttä ja juurettomuutta.	Kutsumme maahanmuuttaneita aktiivisesti mukaan matalan kynnyksen kohtaamispaikkoihin kuten perheiden kohtaamispaikka Satelliittiin, kirjastoon, Olkkariin ja SOS-lapsikylän mummin ja vaarin tupaan. Pyrimme toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa siihen, että erilaiset asiakasryhmät kokevat olonsa turvallisiksi ja tulevat kohdatuiksi. Osallistumme SPR:n V-S piirin Polkuja yhteisöihin - hankkeeseen (2026-29), jossa kehitetään mm. yhteisökummitoimintaa.	Kotoutumispalvelut Kirjasto Hyvinvointikoordinaattori Tapahtumakoordinaattori Yhteistyö Varhan, seurakunnan ja kolmannen sektorin, mm. SPR:n kanssa.	Maahanmuuttaja-asiakkaiden kävijämäärät matalan kynnyksen kohtaamispaikoissa.
	Mahdollistamme arjen kohtaamisia yli kieli- ja kulttuurirajojen.	Madallamme kynnystä osallistua erilaiseen tapahtumatoimintaan ja huomioimme tapahtumien suunnittelussa moninaistuvan väestön (esim. Taiteiden yö, JokaMielentaidot, harrastusmessut ja kirjaston tapahtumat).	Kuten edellä.	Maahanmuuttajien osallistuminen tapahtumiin ja erilaiseen vapaa-ajantoimintaan.
	Teemme näkyväksi kielten ja kulttuurien moninaisuutta.	Järjestämme tapahtumia, jotka edistävät maahanmuuttaneiden ja kantaraisiolaisten kohtaamista ja tekevät näkyväksi moninaisuutta (mm. vuotuinen Satakieli-tapahtuma kirjastossa sekä perheiden kohtaamispaikka Satelliitin omenankukkahuhla). Mahdollistamme maahanmuuttajien oman osaamisen, kielen ja kulttuurin esille tuomisen tapahtumissa.	Kuten edellä.	Toteutetut tapahtumat ja palautteen keruun niistä.

2. Arjen kohtaamiset ja vuorovaikutus yli kieli- ja kulttuurirajojen (dia 2/2)

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
<p>Meillä on helppo kotoutua.</p> <p>Luomme mahdollisuuksia kohtaamiselle yhteisöllisyyden lisäämiseksi.</p>	<p>Mahdollistamme osallistumisen erilaiseen vapaa-ajan toimintaan sekä järjestöjen ja seurojen toimintaan.</p>	<p>Kannustamme osallistumaan kaupungin vapaa-aikatoimialan järjestämään toimintaan, Raisio-opiston kursseille sekä paikallisten järjestöjen ja harrastuseurojen toimintaan.</p> <p>Järjestämme mahdollisuuksia tutustua omaan lähiseutuun ja vapaa-ajan palveluihin (esim. kotoutumispalveluiden ekskursion ja liikunta-palveluiden lajikoelut).</p> <p>Tarjoamme pakolaistaustaisille kotoutujille vuodeksi ilmaiskäynnit Ulpukkaan. Ohjaamme hankkimaan Let's Go -kortin ja hyödyntämään kortin tarjoamia palveluita.</p> <p>Mahdollistamme myös iäkkäiden ja erityisryhmien osallistumisen ja teemme tarvittaessa yhteistyötä mm. Varhan ikääntyneiden palveluiden kanssa.</p> <p>Tarjoamme tukea myös järjestöille ja seuroille, jotta niiden valmiudet vastaanottaa maahanmuuttajataustaisia jäseniä ja harrastajia vahvistuvat.</p>	<p>Kotoutumispalvelut Vapaa-aikatoimiala Raisio-opisto</p> <p>Yhteistyö tapahtumajärjestäjien, paikallisten järjestöjen, seurojen ja Varhan kanssa.</p> <p>Yhteistyö SPR:n V-S piirin kanssa.</p>	<p>Maahanmuuttajien osallistuminen erilaiseen vapaa-ajan toimintaan.</p>
	<p>Vahvistamme maahanmuuttajien omien ryhmien ja yhdistysten toimintaedellytyksiä.</p>	<p>Tarjoamme kaupungin tiloja toimintaa varten (esim. yhteisötila Tokkila ja mahdolliset muut kaupungin tilat)</p> <p>Ohjaamme hakemaan kaupungin toiminta- ja tapahtuma-avustuksia ja muita järjestöille suunnattuja avustuksia.</p>	<p>Tilapalvelut Kotoutumispalvelut Viestintä</p>	<p>Tilojen käyttö</p> <p>Myönnettyjen avustusten käyttö</p>

3. Antirasistinen työ eri toimintaympäristöissä

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
Meillä on helppo kotoutua	Edistämme asuin- ja toimintaympäristön turvallisuutta, ennaltaehkäisemme syrjintää ja rasismia.	Liitymme oikeusministeriön syrjinnästä vapaa alue -kampanjaan (https://yhdenvertaisuus.fi/syrjinnasta-vapaa-alue) Noudatamme turvallisen tilan periaatteita ja tiedotamme niistä mm. tilavarausten ohjeissa. Laadimme ohjeet häirintätilanteisiin ja ennaltaehkäisyyn.	Kaupungin johtoryhmä Kaupunginhallitus ja -valtuusto Kaupungin toimialat Tilapalvelut	Syrjinnästä vapaa alue -kampanjan toteutus ja arviointi. Ohjeistusten valmistuminen, käyttöönotto ja niistä tiedotus (turvallisen tilan periaatteet ja ohjeet häirintätilanteisiin ja ennaltaehkäisyyn).
	Laadimme toimintaohjeet mitä tehdä, jos kohtaa rasismia ja tarjoamme kotoutumispalveluissa tukea ja neuvontaa rasismia kokeneille.	Tiedotetaan kuntalaisille ja kaupungin työntekijöille toimintaohjeista.	Kaupungin johtoryhmä Kotoutumispalvelut	Seuranta kotoutumispalveluiden saamista yhteydenotoista, jotka liittyvät rasismiin sekä jatko-ohjauksesta/toimenpiteistä.
Panostamme henkilöstön osaamiseen ja hyvinvointiin	Vahvistamme henkilöstön antirasistista työtettä, valmiuksia edistää yhdenvertaisuutta sekä tunnistaa rasismia ja puuttua siihen.	Henkilöstökoulutus Toimialakohtaisesti teeman käsittely johtoryhmissä ja henkilöstökokouksissa.	Kaupungin johtoryhmä sekä toimialakohtaiset johtoryhmät Kaupungin toimialat Henkilöstöhallinto Kotoutumispalvelut	Toteutetut koulutukset ja palautteet henkilöstöltä. Sovitut toimintatavat
Kasvatuksemme on laadukasta ja kehittyvää	Toteutamme eri toimintaympäristöissä antirasistista kasvatustyötä, tiedon ja tietoisuuden lisäämistä.	Kasvatus- ja opetustyö varhaiskasvatuksessa, kouluissa, oppilaitoksissa, nuorisotoimessa ja muissa toimintaympäristöissä. SPR:n rasismin vastaisen viikon huomiointi vuosittain.	Sivistys- ja vapaa-aikatoimiala Kotoutumispalvelut Raseko Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa.	Eri toimialoilla toteutettu kasvatus- ja opetustyö, tiedottaminen ja tapahtumat
	Kiinnitämme huomioita antirasismiin viestinnässä ja kuvavalinnoissa.	Luomme kaupunkitasoisesti yhteisiä linjauksia viestintään ja rasistiseen some-komentointiin puuttumiseen.	Viestintä, kaupungin toimialat Kotoutumispalvelut	Sovitut käytänteet ja toimintalinjat

4. Työelämän vastaanottavuus ja moninaisuuden edistäminen

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
Meillä on helppo kotoutua	Edistämme työelämän monimuotoisuutta, vastaanottavuutta ja yhdenvertaisuutta	<p>Kaupungin oma henkilöstörekrytointi on monimuotoisuutta edistävää (ks. myös osio 2, dia 7).</p> <p>Vahvistamme esihenkilöiden osaamista johtaa moninaistuvia työyhteisöjä. Panostamme uusien työntekijöiden työhön ohjaukseen ja osallisuuden vahvistamiseen. Huomioimme moninaistuvan työelämän teemat myös henkilöstökoulutuksissa.</p> <p>Hyödynnämme eri kieli- ja kulttuuritaustoista tulevien työntekijöiden osaamista kaupungin eri toimialojen palvelutehtävissä kuten varhaiskasvatuksessa, opetuksessa sekä kotoutumis- ja työvoimapalveluiden asiakastehtävissä.</p> <p>Tunnistamme eri kieli- ja kulttuuritaustoista tulevan henkilöstön roolin sillanrakentajana maahanmuuttajayhteisöjen ja yhteiskunnan/palveluiden välillä.</p>	<p>Kaupungin toimialat</p> <p>Kaupungin henkilöstöhallinto</p> <p>Kotoutumispalvelut</p>	<p>Esihenkilöille ja koko henkilöstölle annettu koulutus moninaisuudesta ja antirasistisesta toimintakulttuurista.</p> <p>Kartoitetaan miten eri taustoista tulevien työntekijöiden kieli-, kulttuuri- ja muuta erityisosaamista on hyödynnetty eri toimialoilla kaupunkiorganisaatiossa.</p> <p>Eri kieli- ja kulttuuritaustoista tulevien työntekijöiden kokemusten ja kehitysehdotusten kartoittaminen.</p>

5. Moninaistuvan väestön huomiointi päätöksenteossa ja maahanmuuttajien demokratiataitojen vahvistaminen

Strateginen tavoite	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Mittarit
<p>Otamme asukkaat ja sidosryhmät huomioon viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa</p> <p>Hyödynnämme tietoa tehokkaasti päivittäisessä työssä ja päätöksenteossa</p>	<p>Huomioimme kaupungin päätöksenteossa ja strategisessa suunnittelussa väestön monimuotoistuminen sekä luomme rakenteita ja toimintatapoja, jotka mahdollistavat maahanmuuttajien äänen kuulumisen ja vuoropuhelun.</p> <p>Huolehdimme, että päättäjillä ja virkahenkilöillä on ajantasaista tietoa kaupungin väestö-rakenteesta, maahanmuuttoon liittyvistä ilmiöistä ja lainsäädännöstä, maahanmuuttaneiden kuntalaisten tarpeista sekä väestösuhteista.</p>	<p>Tiedon kerääminen ja tuottaminen.</p> <p>Kotoutumista ja hyviä väestösuhteita edistävän ohjelman kokoaminen ja sen vuosittainen seuranta.</p>	<p>Kotoutumispalvelut</p> <p>Eri toimialojen osallistuminen kotoutumista ja hyviä väestösuhteita edistävän ohjelman laadintaan, arviointiin ja tiedon tuottamiseen omalta toimialalta.</p>	<p>Tuotettu tieto ja sen hyödyntäminen päätöksenteossa.</p>
	<p>Pyrimme moniäänisyyteen, lisäämään vuoropuhelua sekä huomioimaan maahanmuuttaneiden näkökulmia erilaisissa Raison kehittämistä ja palveluita koskevissa kysymyksissä.</p>	<p>Maahanmuuttaneiden raisiolaisten osallistaminen yhteistyö- ja vaikuttajaelimiin kuten läntisten kuntien maahanmuutto- ja monikulttuurisuustoimikuntaan, Raison nuorisovaltuustoon, oppilaskuntiin sekä vanhuus- ja vammaisneuvostoon.</p>	<p>Kaupungin johtoryhmä Kotoutumispalvelut</p> <p>Kaupungin eri toimialat</p>	<p>Maahanmuuttajataustaisten henkilöiden edustus eri toimielimissä</p>
	<p>Vahvistamme maahanmuuttajien yhteiskunnallisia valmiuksia.</p>	<p>Äänioikeudesta tiedottaminen (koskee erityisesti kuntavaaleja), tiedon lisääminen vaikuttamismahdollisuuksista (poliittiset puolueet, ehdokkuus vaaleissa sekä järjestöissä ja vaikuttajaelimissä toimiminen)</p>	<p>Kotoutumispalvelut</p>	<p>Ulkomaalaistaustaisten äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa. maahanmuuttajataustaiset ehdokkaat/valitut kuntavaaleissa.</p>

Lähteet

Aaltonen, Sini-Minttu ja Turunen, Linda: Kotouttava nuorisotyö Raision kaupungin nuorisopalveluissa, opinnäytetyö, Humanistinen ammattikorkeakoulu 2025.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/903953/Aaltonen_Turunen.pdf?sequence=3&isAllowed=y

Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta, 2.10.2025 talousarvioesitys. <https://julkaisut.raisio.fi/dynasty10/kokous/2025603-7-48742.PDF>

Kototietokanta: <https://kototietokanta.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/Kototietokanta/>. Helsinki: KEHA-keskus.

Kotoutumisen indikaattorit: <https://kototietokanta.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/Kotoutumisenindikaattorit>. Helsinki: KEHA-keskus.

Kotoutumisen sanasto, työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu 2025:11, <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/855883cc-b0ea-4d98-b737-acec62b9e1bd/content>

Lainsäädäntölähteet (finnlex.fi): Laki kotoutumisen edistämisestä 681/2023, Suomen perustuslaki 731/1999, uskonnonvapauslaki 453/2003 ja yhdenvertaisuuslaki 1325/2014.

Raision kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026-29. <https://julkaisut.raisio.fi/dynasty10/kokous/2026717-10-56780.PDF>

Raision kaupungin strategia 20240. [Raision kaupungin strategia | Raisio](#)

Raision kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2026, <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/opetussuunnitelma/24013551/varhaiskasvatus/tekstikappale/35698282>

Raision perusopetuksen toimintakulttuurin missio, visio 2040

Rasismi ja antirasismi yläkouluissa (RILSE): Keskeiset tulokset ja suositukset päättäjille ja kouluille, Kasvatustieteellinen tiedekunta Helsingin yliopisto 19.8.2025.

https://www.helsinki.fi/assets/drupal/2025-12/SUOM_Tulokset%20ja%20suositukset_RILSE.pdf

Sopimus kuntaan ohjaamisesta ja kotoutumisen edistämisestä elinvoimakeskuksen ja Raision kaupungin välillä 2024.

<https://julkaisut.raisio.fi/dynasty10/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2024486-14>

Thomas, W.P., & Collier, V.P. (2003). The multiple benefits of dual language. Educational Leadership, 61 (2), 61-64. PDF. Thomas, W. P., & Collier, V.P. (2003).

Tilastokeskuksen uutinen 20.12.2024: Joka kymmenes havainnut tai kokenut kunniaan liittyvää väkivaltaa (<https://stat.fi/fi/uutinen/joka-kymmenes-havainnut-tai-kokenut-kunniaan-liittyvaa-vakivaltaa>)

Varsinais-Suomen maahanmuuttostrategia 2020-luvulle, https://elinvoimakeskus.fi/documents/d/elinvoimakeskus/vs_ely_maahanmuutto_strategia_2020

Yhdenvertaisuus-sivusto, oikeusministeriö, <https://yhdenvertaisuus.fi/etusivu>

raisio